Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Queens Apskrity $8.00
Užsieniuose $9.00
Vienas numeris 5 c.
PRICE 5c A COPY

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ – LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States
110-12 ATLANTIC AVE., Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827---1828

No. 226 ★★★★ Richmond Hill 19, N. Y., Šešt., Lapkričio-Nov. 17, 1951 ★★★★ Metai 41-mieji. Dienraščio 33-tieji.

Raštai

"Quo Vadis."
Barbarizmas seniau ir dabar.
Geros, veiklios moterys.
Ir išmetė ir tebeverkia.
Ką galvoja mūsų kariai?
Nepataisomi melagiai.
Rašo A. BIMBA

Aną dieną mačiau šiurpulingą filmą, pavadintą "Quo Vadis." Filmas parodo, kaip anais senais laikais Romoje buvo persekiojami krikščionys. Tai buvo imperatoriaus Nero laikais. Tikras idijotas valdė kraštą. Jo talkininkai buvo parsidavėliai ir niekšai.

Nero krikščionis areštavo, kimšo į kalėjimus, kryžiavojo ant kryžių, degino ant laužų, ir gyvus šėrė alkaniems liūtams.

Vaizdas tikrai baisus. Paskui per keletą dienų prisiminimas slėgė krūtinę.

★

Tai vadinama pagonišku žiaurumu ir barbarizmu.

Bet ar tie du tūkstančiai metų tą patį žmogų kiek pataisė? Gal tik labai mažai. O gal dar ir labiau pagadino, žiauresniu ir barbariškesniu jį padarė?

Tik dabar prie žiaurumo ir barbariškumo reikia prisegti naujas būdvardis. Mes dabar turime **krikščionišką** žiaurumą ir barbarizmą.

★

Kai pamisliji, kas iki šiol buvo daroma ir dar tebėra daroma Korėjoje, tasai Nero barbarizmas visiškai nublunka. Ar begali žmogaus protas įsivaizduoti žiauresnį barbarizmą, kaip numetimas iš oro bombos ant bažnyčios, pilnos maldininkų, ant mokyklos, pilnos vaikučių, ant dirbtuvės, pilnos darbininkų, ant miesto gatvės, pilnos žmonių, ant naktį ramiai miegančios šeimos. Visoje šiaurinėje Korėjoje rašo korespondentai, nebeliko nė vieno kiek didesnio pastato. Viskas nušluota, sunaikinta. Milijonai žmonių pasiųsta pas savo "sutvertoją" tokiu būdu.

Jeigu tai ne barbarizmas, tai tas žodis visiškai nieko nebereiškia.

★

Veiklios tos mūsų binghamtonietės. Skaitau korespondencijoje, kad jos susirūpinusios ir Philadelphijoje Seno Vinco pagerbimui ruošiamu bankietu gruodžio 1 d. Navalinskienė ir Žemaitienė renka pasveikinimus. Prašo tik rengimo komisijos adreso, kad žinotų, kur tuos pasveikinimus pasiųsti.

Kaip su New Jersey kolonijomis, kurios daug arčiau Philadephijos? Philadelphiečiai tikisi daug svečių šiame bankiete iš New Jersey.

★

Visoje CIO konferencijoje nebuvo pasakyta nė vienos prakalbos, kurioje nebūtų buvę išgarbinti komunistai ir raudonieji. Ir Murray, ir Reuther, ir Rieve ir visi kiti lyderiai verkė ir dejavo, kad CIO pavojus esąs didelis iš tų "raudonųjų" pusės. Ragino visus vienytis ir prieš juos kovoti.

Blofininkai jie pirmos rūšies. Vietoje kalbėti apie organizuotų darbininkų reikalus ir apie organizavimą neorganizuotų, tai išgalvojo nesamą pavojų ir maitino delegatus.

Visas kairiąsias unijas seniai išmetė iš CIO ir vis tebeblofina apie "kairiųjų pavojų."

★

Štai The N. Y. Times korespondento George Barrett korespondencija iš Korėjos, datuota lapkričio 11 d. Jis rašo apie mūsų kareivių nuotaikas fronte. Jis sako, kad mūsų kareiviai pasipiktinę vilkinimu su paliaubomis.

Barrett rašo, kad mūsų kariai yra įsitikinę, jog už tai

(Tąsa 6-me pusl.)

PREZ. TRUMAN ATMETA SIŪLOMĄJĄ KETURIŲ DIDŽIŲJŲ KONFERENCIJĄ

Sako, pačios Jungt. Tautos yra vieta derėtis su Sovietais

Key West, Florida.—Prezidentas Trumanas lapkr. 15 d. atmetė Francijos prezidento Vincento Auriolo pasiūlymą, kad Trumanas atvyktų Paryžiun į konferenciją su Stalinu, su Anglijos premjeru Churchillu ir Francijos ministrų pirmininku R. Plevenu.

Auriolas sakė, tie Keturi Didieji galėtų per derybas spręsti opiuosius pasaulinius ginčus dabar, kuomet Paryžiuje posėdžiauja ir Jungtinių Tautų seimas (asamblėja).

Prez. Trumanas, atsakinėdamas į korespondentų klausimus apie Keturių Didžiųjų sueigą, pareiškė, kad jeigu Sovietų Sąjunga nori derybų dėl taikos, tai pačios Jungtinės Tautos yra geriausia tam konferencija. Trumanas, tačiaus, pridūrė, kad jeigu Stalinas atvyktų į Washingtoną, tai prezidentas sutiktų su juo pasikalbėti.

Lie siūlysiąs 4 didžiųjų ministrų sueigą

Paryžius. — Pranešama, kad generalis Jungt. Tautų sekretorius Trygve Lie žada raginti Keturiu Didžiųjų užsieninius ministrus sueiti į konferenciją. Visi tie ministrai yra savo šalių delegatai Jungtinių Tautų seime.

Indijos, Anglijos ir dešimties kitų kraštų delegatai Jungtinėse Tautose jau pirmiau pageidavo Keturių Didžiųjų konferencijos.

Šiurpus valstiečių gyvenimas Turkijoj

Sofija. — Turkijoje kartojasi valstiečiu maištai prieš valdžią, kaip rašo turku laikraštis Vatan. Tarp kitko, sako:

—Turkijoje yra 40,000 kaimų, bet ant vieno žmogaus ranku pirštų galima suskaityti kaimus, kur yra bent vienas gydytojas, mokytojas ar akušerė. Labai sunku surast kaimietį, kuris mokėtu pasirašyti savo pavardę. O kur yra mokykla, tai valstiečių vaikai tiktai per tris žiemas tegali ją lankyti. Visur siautėja tokios ligos, kaip džiova, sifilis, maliarija ir trachoma.

Politikieriai "naudojasi" svetimųjų turtais

Washington.— Karo metu Amerikos valdžia užšaldė 300 milijonų dolerių turtų, priklausančių japonams, vokiečiams ir kitų kariavusių prieš Ameriką šalių piliečiams. Šie turtai tebėra užšaldyti.

Republikonas senatorius Alexander Wiley įtarė Trumano politikierius, kad jie "gausingai naudojasi" iš užšaldytų svetimųjų turtų. Wiley reikalaus, kad Kongresas tatai ištirtų.

Japonų plakatai šaukia, "šalin Hirohito!"

Otsu, Japonija. — Laukiant japonų karaliaus Hirohito atsilankymo, Otsu miesto sienos buvo aplipintos dideliais plakatais, šaukiančiais, "Šalin Hirohito!"

Plakatai taipgi smerkė karinę Japonijos sutartį su Jungtinėmis Valstijomis.

Jungt. Valstijos turi 155,107,000 gyventojų

Washington. — Valdinis Cenzo Biuras skaičiuoja, kad Jungtinės Valstijos dabar turi 155 milijonus, 107 tūkstančius gyventojų, priskaitant ir jų kariuomenę užsieniuose.

Nuo visuotino surašinėjimo 1950 m. balandyje iki šiol gyventojai padaugėję 3,975,000.

Auto. darbininkai steigia bedarbių komitetus

Flint, Mich. — Kiekvienam Auto. Darbininkų Unijos skyriuje Flint mieste yra steigiami bedarbių komitetai. Vien čia yra daugiau kaip 8,000 bedarbių auto. darbininkų.

Jau kelios savaitės kai veikia Buick'o bedarbių komitetas, pasivadinęs "Bread and Butter" komitetu. Šis komitetas vadovaujasi Fordo automobilių unijistų 600-jo skyriaus obalsiu:

—Mokėti bedarbiams po $60 pensijos per savaitę ir sutrumpinti darbo savaitę nuo dabartinių 40 valandų iki 30 valandų.

Brazilijoje įkalintas komunistų redaktorius

Rio de Janeiro, Brazilija. —Tapo nuteistas dvejus metus kalėti komunistinio laikraščio Impresa Popular redaktorius P. M. Lima už "įžeidimą" Brazilijos armijos. Nes tas laikraštis atspausdino vieno Jungtinių Valstijų oficieriaus laišką, kritikuojantį brazilų armiją.

ORAS. — Apsiniaukę ir vėsu.

Methodistai ragina užgint A-bombą ir bakterinį karą

Evanston, Ill. — Methodistų Bažnyčios Komisija dėl Pasaulinės Taikos ragino uždrausti vartojimą atominių bombų, ligų perų ir robot-bombų.

Methodistų taikos komisija lapkr. 14 d. atsišaukė į krikščionis visose šalyse, kad reikalautų nusiginkluoti, taip kad 1952 metais jau būtų įvykdytas pasaulinis visų nusiginklavimas tuo pačiu laiku.

Komisijos pareiškiams sako!

—Turėtų būti leista kiekvienai šaliai laikyti tiktai tiek ginkluotų policinių jėgų, kad galėtų palaikyti tvarką savo ribose. Šios jėgos taipgi privalo būti Jungtinių Tautų žinyboje.

Dabartinis įvairių kraštų ginklavimasis eikvoja gamtos turtus ir mokslininkų ir darbininkų laiką, sulaiko pramones nuo reikalingų gyvenimui daiktų gaminimo, nors du trečdaliai pasaulio žmonių kenčia alkį ir skurdą. Karinės programos didina taksus, kelia infliaciją ir veda link socialės revoliucijos ar bankrūto.—

Methodistų komisija taipgi ragina "pasitikėti kitų tautų pasižadėjimais." Taip netiesioginiai kritikuoja prez. Trumaną, kuris sakė, kad "sovietiniai pasižadėjimai tai esą tik beverčiai popiergaliai."

Bulgarija nusmerkė 8 šnipus mirti

Sofija, Bulgarija. — Teismas nusmerkė mirti 8 bulgarus už šnipinėjimą Amerikai ir Anglijai prieš Bulgarijos Liaudies Respubliką. Penkis kitus už tai nuteisė 20 metų kalėti.

CIO reikalaus pakelt plieninikams algą

Atlantic City, N. J.—Platusis CIO Plieno Darbininkų Unijos komitetas nutarė reikalauti žymiai pakelti jiems algą, užtikrinti tinkamą uždarbio sumą per metus ir įvesti tūlus kitus pagerinimus būsimoje naujoje sutartyje.

Unijos pirmininkas Philip Murray pareiškė, jog nesutiks su algos pakėlimu penkiais centais per valandą, kaip kad siūlo fabrikantai.

Senoji sutartis išsibaigs gruodžio 31 d.

CIO Plieninių Unija turi 1 milijoną, 100 tūkstančių narių.

United States Plieno korporacijos pirmininkas Benjamin Fairless pareiškė, kad jeigu bus darbininkams keliama alga, tai turės būti dar pakelta plieno dirbinių kaina.

Ispanų socialistų vadas badu streikuoja kalėjime

Madrid, Ispanija. Jau šešios savaitės kai badu streikuoja kalėjime įžymus ispanų socialistas Eduardo Villegas. Jis baudžiamas už prieštaravimą Franko fašistu valdžiai.

Villegas badavimu reikalauja paleist jį iš kalėjimo.

Armijos sekretorius Pace atvyko Berlynan

Berlin. — Jungtinių Valstijų armijos sekretorius Frank Pace apžvalgino karinius vakarų Europos pasiruošimus. Dabar jis atvyko į vakarinį Berlyno ruožtą, užimtą anglų, amerikonų ir francūzų.

6,000 jankių parsivežė maliariją iš Korėjos

Chicago. — Šiemet sugrąžinta Amerikon jau 6 tūkstančiai kareivių, sirgusių Korėjoje maliarijos drugiu, bet apgydytų, kaip praneša Associated Press. Jie galį ton ligon atkristi.

3,000 kareivių Korėjoj serga pavojingu drugiu

Korėja. — Daugiau kaip 3,000 amerikonų ir kitų talkininkų kareivių vakariniame fronte sirgo bei serga pavojingu "mandžūriškų drugiu - kraujavimu." Ta liga numarina 10 iki 11 ligonių iš kiekvieno susirgusių šimto.

Amerikonų divizijos daktaras pulk. Richard Glove apgailestauja, kad nesuranda jokio vaisto prieš tą ligą. Manoma, kad ją platina pelės, žiurkės ir utėlės. Amerikonai todėl visais galimais būdais gaudo bei naikina tuos gyvūnus.

Dewey dovanos fabrikantam dar 60 milijonų dolerių

Albany, N. Y. — Republikonas New Yorko valstijos gubernatorius Thomas Dewey šiemet dovanos fabrikantams 60 milijonų dolerių, atskaitydamas jiems į taksus pinigus, sumokėtus į bedarbių apdraudos fondą.

Per kelis pastaruosius metus Dewey yra padovanojęs fabrikantams šimtus milijonų dolerių iš to fondo. Bet Dewey'o pervarytas naujas įstatymas apsunkino bedarbiams pensijos gavimą.

NUSIŽUDĖ ANGLŲ GENEROLAS

London. — Nusišovė generolas Norman K. Jolley, 56 metų amžiaus, Anglų Karinės Kolegijos sekretorius.

Korėja.—Amerikonai praneša, kad blogas oras beveik sustabdė karo veiksmus.

ŽADAMA IŠTIRTI, KAIP SURASTA ŠIAURIEČIŲ "ŽIAURUMAI"

Amerikonai galan atideda derybas dėl pertaikos ruožto

Washington. — Apsigynimo departmentas nuštebo, kad 8-tos amerikinės armijos pulkininkas - advokatas James M. Hanley Korėjoj sauvališkai paskelbė šiaurinių korėjiečių bei kinų "žiaurumus." Sako, pranešimai tokiais svarbiais klausimais turi eiti tiktai per aukščiausią karinę vyriausybę.

Vyriausias amerikonu komandierius generolas Ridgway, Japonijoje, taipgi stebėjosi, kad pulkininkas Hanley pats drįso paskleisti tokį pranešimą, apeidamas aukščiausią komandierių.

Karinė valdyba todėl ketina tyrinėti, kaip pulk. Hanley surinko tokias žinias, kad šiauriečiai nužudę daugiau kaip 2,500 paimtų nelaisvėn amerikonų ir kelis tūkstančius Pietinės Korėjos tautininkų.

Bet tūlį Kongreso nariai, nelaukdami jokių patikrinimų, jau šaukia atominėmis bombomis atakuot šiaurinius korėjiečius ir jų talkininkus kinus.

Korėja.—Kilus klausimui, kaip pulkininkas Hanley surado tokius šiauriečių žiaurumus, jisai atsakė: "Apie tai aš atsitiktinai sužinojau.."

PALIAUBŲ DERYBOS VIS SUKLIMPUSIOS

Korėja, lapkr. 16. — Paliaubinėse derybose amerikonai reikalauja visų pirma išspręsti klausimus apie apsikeitimą kariniais belaisviais ir apie inspekciją, kuri žiūrėtų, kad nei viena nei antra pusė nedidins karinių savo jėgų Korėjoje, kai bus paskelbta pertaika. Tik po to, kai šie klausimai bus išrišti, galima bus tartis, kur reikės sudaryti neginkluotą paliaubų ruožtą, o tuo tarpu vis bus vedamas karas, sako amerikonai.

Šiauriniai korėjiečiai reikalauja tuojau svarstyti, kur turės būti nustatyta nekarinė pertaikos linija, nors dar nepertraukiant mūšių. Jie kaltina amerikonus už sutarto dienotvarkio laužymą. Nes pirmojoj dienotvarkio vietoj buvo įrašytas svarstymas klausimo apie paliaubų ruožto pravedimą.

Taip ir klimpsta derybos toj pačioj vietoj.

Stalinas Kryme taisąs savo sveikatą

London. — Iš vakarinio Berlyno pasklido gandai, kad Sovietų premjeras Stalinas sergąs ir gal reikėsią operacijos.

Bet diplomatai Londone supranta, kad Stalinas tik ilsisi šiltajame Kryme. Jis jau kelias žiemas po karo atostogavo Kryme.

Amerika urmu siunčia ginklus vakarų Europai

Washington. — Jungtinės Valstijos šiemet nusiuntė Francijai jau 2,148 tankus ir dideli skaičių lėktuvų, patranku bei kitu ginklų, kaip paskelbė apsigynimo departmentas.

Visiems vakarų Europos kraštams ir tūloms Afrikos ir Azijos šalims ginkluoti prieš komunizmą buvo nusiųsta:

1,185 amerikiniai lėktuvai, 219 karinių laivų, 6,907 tankai ir šarvuoti automobiliai, 10,679 patrankos ir 643,369 kulkosvaidžiai bei šautuvai.

Bet dar kur kas daugiau ginklų jiems Amerika duos už naujai šiemet paskirtus $5,997,650,000.

Churchill atmetė prašymą sulaikyt anglus nuo atakų

London. — Darbietis C. A. B. Wilcox, Anglijos seimo narys, atsišaukė į premjerą Churchillą, kad uždraustų anglų kariuomenei Korėjoje daryti atakas, kol tęsiasi derybos dėl pertaikos. Wilcox sakė, anglai tuo tarpu galėtų tiktai gintis.

Churchillas atmetė tą prašymą.

Kas trukdo vakarų armijos sudarymą prieš Sovietus

Rocquencourt, Franc. — Jungtinių Valstijų apsigynimo sekretorius Robertas Lovett ir valstybės sekretorius Dean Achesonas atsilankė pas generolą Eisenhowerį. Tarėsi apie reikalus organizuojamos tarptautinės vakarų armijos prieš Sovietų Sąjungą.

Gen. Eisenhower nurodė, kad didžiulis tokios armijos stabdžius yra stoka maisto ir drabužių. Be to, vakariniai Europos kraštai "per lėtai gamina ginklus."

Calif. gubernatorius taipgi kandidatuoja į prezidentus

San Francisco. — Republikonas Californijos gubernatorius Earl Warren taipgi pasiskelbė, kad kandidatuos prezidentiniams 1952 metų rinkimams.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co., per six mos.	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LONDONO TIMESO ŽODIS

ANĄ DIENĄ niūjorkiškis Daily Worker išspausdino pirmajame savo puslapyj (fotostatiškai) Londono Timeso iš lapkričio 9 dienos editorialą.

Tasai anglų konservatyvis laikraštis ragina, kad Korėjoje tuojau turėtų būti sulaikyti mūšiai, o tuomet tartis dėl galutino susitarimo kitais klausimais.

Mes pilnai pritariame šiam Londono Timeso sumanymui; to, beje, reikalauja ir Šiaurės Korėjos ir kinų atstovai paliaubų pasitarimuose.

Sulaikyti mūšius — svarbiausias dalykas. Sulaikyti bombonešių veiksmus, — veiksmus, kuriais naikinami Šiaurės Korėjos miestai ir kaimai. Sulaikyti karo laivų veiksmus.

Mes manome, jog tai yra patsai pirmiausias ir svarbiausias dalykas. Bet abejojame, ar dabartiniuose karo paliaubų pasitarimuose šis dalykas bus kada nors taip išspręstas.

Taikos Korėjoje reikalas turėtų būti tuojau perkeltas į Paryžių, į Jungtinių Tautų asemblėją.

Londono Times dažnai skaitomas pusiau oficialiniu Churchillo valdžios organu. Tai, ką rašo jis, be abejojimo, yra galvoje ir Churchillo ir kitų jo ministrų.

Jeigu taip, tai kodėl jie viešai ir atvirai netaria tuo klausimu žodžio, na, kad ir tokioje Jungtinių Tautų asemblėjoje?!

TEISĖJAS DOUGLAS APIE REPRESIJAS

AUKŠČIAUSIOJO ŠALIES TEISMO teisėjas William O. Douglas prieš keletą dienų sakė kalbą Waltham miestelyj, Massachusetts valstijoje. Jis kalbėjo neseniai įkurtame Brandeis universitete. Brandeis, kaip žinia, yra buvęs aukščiausiojo teismo narys, pažangus, liberališkas žmogus, tad jo vardu buvo pavadintas neseniai įkurtas uniersitetas.

Teisėjas Douglas kritikavo mūsų krašto vyriausybės politiką, kreipiančią šalį į pavojingą kelią.

Pradėjusi represijas, persekiojimus prieš tuos žmones, kurių galyosena skiriasi nuo daugumos žmonių, — vyriausiai prieš komunistus ir komunizmui pritariančiuosius, — įvarė daugeliui žmonių baimę kalbėti, baimę pasisakyti savo nuomonę, nurodė teisėjas Douglas.

"Baimė prasiplėtė—baimė dėl praradimo darbo, baimė dėl tyrinėjimų, baimė dėl to, kad jis ar ji gali būti apskelbtas spaudoje subversyviu," sakė Mr. Douglas.

Ši baimė susiaurino žmonių galvojimą ir daugelį galvojančių žmonių įvarė į desperaciją. Ši baimė pasiekė ir universitetus. Kai kurie universitetų valdovai pasiduoda naudojami plėtimui ragangaudystės—tokios ragangaudystės, kokios mūsų kraštas per ilgą laiką nematė.

Mūsų krašto politika Azijoje praranda paskutinį žmoniškumą ir idealizmą, — toji politika Azijoje pasiekė žemiausį savo prestižo laipsnį. Jei Azija paseks Kiniją, tuomet labai abejojama, ar mes su visomis savo atominėmis bombomis galėtume laimėti karą.

Tai vis Mr. Douglaso nuomonė! Netenka nei sakyti, jog ši nuomonė yra labai teisinga.

Ir tokios nuomonės, aišku, laikosi ne tik toks Mr. Douglas, o ir daugybė kitų intelektualų, — teisininkų, profesorių, visuomenininkų. Deja, ne visi jie atvirai pasisako; jie bijosi, nes jie žino, kad tai galėtų jiems daug lėšuoti!

Net ir teisėjas Douglas yra žiauriai ir nuolat komercinės spaudos puolamas. Jis buvo ir tebėra puolamas dėl to, kad balsavo prieš Smitho akto pripažinimą įstatymišku. Jis puolamas dėl to, kad kadaise, grįžęs iš Azijos, pasakė, jog mūsų vyriausybė turėtų pripažinti Kinijos Liaudies Respubliką.

ORO JĖGOS KINIJOJE

NIŪJORKIŠKIO Timeso korespondentas Azijoje rašo iš Taiwano salos (Formozos) apie Kinijos Liaudies Respublikos oro jėgų augimą ir tvirtėjimą.

Mr. Lieberman sako, jog šiandien Kinijos respublika turi nemažiau 1,000 naujausių lėktuvų, valdomų pačių kinų.

Įdomu tai, nurodo korespondentas, kad Kinijos aviacija buvo pradėta vystyti dar 1947 metais, kai to krašto liaudis ryžtingai kovojo prieš čiangkaišekininkus už žmonių laisvę. Ji buvo pradėta vystyti Mandžūrijoje.

Tai parodo, kaip Kinijos liaudies yriausybė, kuri tuomet valdė tik mažą Kinijos dalį, toli numatė.

Įsteigti aerodromus, aprūpinti juos reikalingiausiomis priemonėmis, išmokslinti - ištreniriuoti tūkstančius lakūnų ir mechanikų—didelis darbas.

Ar Kinijos vyriausybė turi fabrikus, gaminančius lėktuvus, korespondentas nepasako. Gal ji tų fabrikų dar neturi, gal ji perkasi lėktuvus iš Tarybų Sąjungos, bet vienas turėtų būti aišku: neužilgo Kinija pati gaminsis lėktuvus.

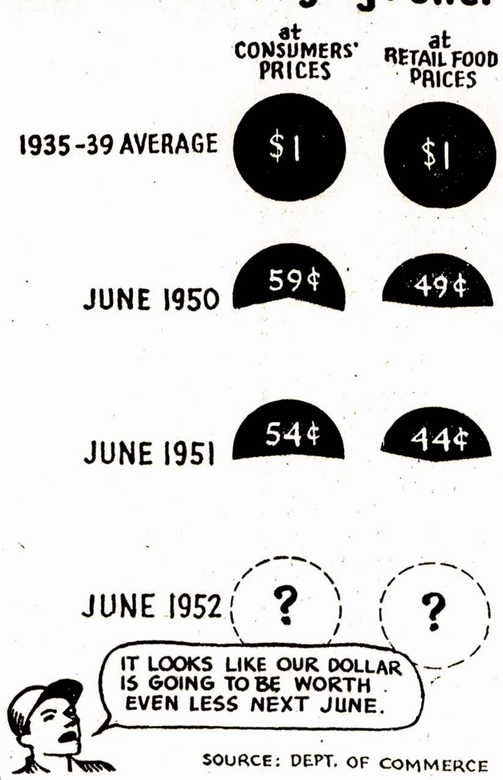

Šitas plakatas buvo patiektas CIO konferencijoje. Jame parodoma, kaip mūsų doleris nukrito vertėje nuo 1938 metų.

PATAISOME KLAIDĄ

Laisvėje No. 220, aukavusių tarpe buvo paskelbta, kad A. Graibus Verdun, Canada, aukavo $2. Turėjo būti ne Canada, o **Connecticut.** Atsiprašome.

L. Administracija

Kas Ką Rašo ir Sako

TEISINGAS PATARIMAS

L. Prūseika rašo Vilnyj:

Šį mėnesį šaukiama Literatūros Draugijos Michigano apskrities konferencija.

Manau, kad tai klaida. Žiemos metu, kada Michigane susisiekimas labai apsisunkina, sušaukti delegatus iš visų valstijos kraštų labai sunku.

Būtų daug geriau šaukti konferencija pavasarį.

Taip, apskričių konferencijos turėtų būti šaukiamos tokiu laiku, kada praktiškiausia žmonėms į jas suvažiuoti.

BĖGA

Naujienose tūlas J. J-tis rašo:

Iš Anglijos salų žmones bėgte bėga ir nors yra labai platus keleivinių laivų susisiekimo tinklas su Amerika ir Kanada, bet norint išvažiuoti tenka nugalėti sunkumas su laivais, nes paprastai laivai yra užimti jau 3-5 mėnesius į priekį. Tačiau jei jau gauna vizas, tai visvien suranda būdus ir greičiau išvažiuoti. Emigracijos dėka lietuvių skaičius Anglijoje smarkiai mažėja ir atrodo, kad ateityje dar labiau sumažės, nes nemaža yra pasikėlę į emigraciją.

KUUSINĖNUI 70 METŲ AMŽIAUS

Europos spauda praneša, kad Karelijos - Suomijos respublikos premjerui, Otui Kuusinenui, šiemet sukako 70 metų amžiaus. Ta proga jis buvo apdovanotas Lenino ordinu.

Karelijos - Suomijos prezidentas A. P. Taimi, šiemet taipgi sulaukė 70 metų amžiaus; ir jis buvo apdovanotas Lenino ordinu.

KAS NOMINUOJA?

Dienraštis Vilnis rašo:

New Yorko "Times" korespondentas paskelbė — vėliau porą kartų pakartojo, — kad Trumanas prižadėjęs remti gen. Eisenhowerio kandidatūrą į šalies prezidentus, jei jis kandidatuos ant demokratų partijos tikieto.

Pats Trumanas ir Eisenhoweris tą griežtai užginčino. O New Yorko "Times" korespondentas tvirtina: "Taip, tikrai, 'iš patikimų šaltinių' sužinojau, kad, jei Eisenhoweris kandidatuos į prezidentus ant demokratų partijos tikieto, Trumanas netik nekonkuruos su juom, bet rems jo kandidatūrą."

O juk Amerikos piliečiai turi teisę patys nominuoti kandidatus į aukščiausias valdiškas vietas, ar ne?

APIE KONVERTITUS

Čikagoje prieš tūlą laiką, kaip rašo marijonų laikraštis, įvyko prakalbos, kuriose kalbėjo tūlas Oliphant ir Boothe Luce, — abu konvertitai. Konvertitas reiškia atsivertėlį, perkrikštą. Boothe Luce, pavyzdžiui, prieš keletą metų iš protestantės patapo katalike.

Ir šiandien tuo labai didžiuojasi, nes, kaip rašo Draugas:

Mūsų kelias laimėti nekatalikus yra išmokyti pažinti, pamilti Dievą ir Jam tarnauti.

Vadinasi, einant Draugo ir Lucės teorija, protestantai Dievo nemylį ir jam netarnaują!

Ji jau gaminasi traktorius, automobilius, busus; ji jau gaminasi dieselinius lokomotyvus. Vis tai milžiniški pasiekimai, atlikti per labai trumpą laiką.

Žinoma, jei Tarybų Sąjunga nebūtų galinga, jei ji negalėtų teikti draugiškos Kinijai talkos, tai šis kraštas nepajėgtų taip sparčiai žengti pirmyn pramonėje.

Kaip dabar stovi Francūzijos darbo žmonių reikalai?

Labai mažai žinių ateina Amerikon iš Francūzijos apie darbo žmonių gyvenimą ir kovas. Atrodo, kad ten viešpatauja kažin kokia dirbtina ramybė ir pasitenkinimas. Tad mums įdomu išgirsti pačių francūzų balsą. Jį suteikia Francūzijos Komunistų Partijos Centralinio Komiteto atsišaukimas į tautą. Jame komunistai nurodo, kokia padėtis susidarė jų šalyje ir kokios problemos stovi prieš Francūzijos darbo žmones. Atsišaukime, tarp kitko, sakoma:

"Prancūzai ir prancūzės! Prieš tris mėnesius jūs balsavote rinkimuose. Jum buvo duoti pažadai. Tuo tarpu jūsų gyvenimas diena iš dienos darosi sunkesnis. Darbininkui duona brangsta, o kainos, mokamos smulkiajam valstiečiui už žemės ūkio produkciją, neatlygina jo darbo. Brangsta anglis, ir juokingai mažos pensijos sudaro pavojų, kad mūsų seneliai liks žiemą be kuro. Iždo spausdinimo staklės dirba tokiais tempais, kad kasdien išleidžiama popierinių pinigų maždaug 2 milijardų frankų sumai. Francūzija yra amerikiečių okupuota. Jos ekonomika pajungta dolerio karaliams. Jos armija perduota užsieniečių vadovybei. Žmonės, kurie išnaudoja Prancūzijos armiją tikslais, priešingais nacionaliniams interesams, Indokinijoje ir Korėjoje, ją paskiria taip pat ir policinėms operacijoms šalies viduje prieš liaudį ir respubliką. Prie mūsų sienų atkuriamas naujasis vermachtas. Tito ir Frankas, mūsų valdovų padedami, atlieka provokatorių vaidmenį, sukurstant trečiąjį pasaulinį karą, kuris pavers Prancūziją išdeginta žeme.

"Jūs esate apgauti. Sukčiaujamas blokavimasis duoda savo vaisius. Jums buvo sakoma: "Tarybų Sąjunga siekia karo." Bet faktai rodo, kad Tarybų Sąjunga gina taiką. Kaip tik ji Maliko lūpomis pasiūlė nutraukti ugnį Korėjoje, o Švemiko raštu — apsvarstyti taikos pakto klausimą tuo pačiu metu, kai Amerikos verteivų vyriausybė kuria savo karinę sistemą Azijoje, remilitarizuodama Japoniją, o Europoje — remilitarizuodama Vokietiją.

"Jūs esate apgauti. Jums buvo sakoma: "Komunistai yra užsienio partija." Bet faktai rodo, kad Pleveno vyriausybė, kuri prikausto Prancūziją prie Amerikos bankininkų vykdomos karo politikos, veda mūsų tautą į pražūtį, naudodamasi įgaliojimais, už kuriuos balsavo socialistai ir RPF (degolinė partija. — Red.), parama, priešingai pastangoms komunistų, ginančių nacionalinius interesus. Mes norime prancūziškos politikos.

"Prancūzijos politika turi būti pagrįsta Prancūzijos prisidėjimu prie Taikos Pakto tarp penkių didžiųjų valstybių, prie pakto, atviro visoms valstybėms. Šis paktas atkurtų taikų bendradarbiavimą ir normalius ekonominius ir kultūrinius ryšius tarp visų tautų. Prancūziškoji taikos politika reikalauja atsisakyti nuo susitarimų, kurie pajungia Prancūziją Jungtinėms Valstybėms, nutraukti amerikiečių vykdomą mūsų teritorijos okupavimą, Vakarų Vokietijos remilitarizavimą, nutraukti karą Indokinijoje pradėjus taikias derybas su Vietnamo demokratine respublika, kurios turi atvesti į ekonominių ir kultūrinių susitarimų sudarymą tarp dviejų šalių. Prancūziškoji taikos politika reikalauja patvirtinti Prancūzijos — Tarybų Sąjungos sutartį, kuri yra Prancūzijos saugumo laidas.

"Prancūzijos nepriklausomybės ir taikos politika garantuotų buvimą tikrai nacionalinės ir demokratinės armijos, kuri liautųsi buvusi kosmopolitinės armijos būriu, armijos be tėvynės būriu. Tuo būdu būtų palengvinta pasibaisėtina karinių išlaidų našta ir būtų pakeltas visų prancūzų pragyvenimo lygis."

Atsišaukime reikalaujama padidinti darbo žmonių darbo užmokestį, pensijas ir šeimų pašalpas, ginti ir pagerinti socialistinio aprūpinimo sistemą, demokratizuoti mokesčių sistemą, anuliuoti neseniai paskelbtuosius dekretus dėl kainų pakėlimo, vykdyti platų butų statybos planą, ginti Prancūzijos pramonę nuo amerikiečių pasikėsinimų ir t.t.

Dabartinė vyriausybė, už kurią balsavo socialistai ir kurią parėmė RPF partija, sakoma atsišaukime, "vykdo ne politiką, atitinkančią prancūzų tautos poreikius ir siekimus, o politiką, atitinkančią interesus Amerikos kapitalistų, kurie karą laiko pelningiausiu reikalu. Siekdami primesti šią politiką prancūzų tautai, kuri jos nenori, amerikiečių vadovai, prancūziškosios reakcijos padedami, siekia įvesti fašistinę de Golio diktatūrą. Pirmasis žygis prieš respublikos teisėtumą buvo nukreiptas prieš pasaulietišką mokyklą. Šis žygis yra darbas aršios reakcinės daugumos, susidedančios iš RPF, nepriklausomųjų, "valstiečių" ir kitų socialistų partijos sąjungininkų. Socialistų vadovai parėmė nusikalstamus fašisto de Golio planus.

"Siekiant užkirsti kelią fašizmui, labiau negu kada nors yra reikalinga darbo žmonių — socialistų ir komunistų — veiksmų vienybė, jų susivienijimas su darbo žmonėmis — katalikais, visų šalies antifašistų ir visų respublikonų susivienijimas."

Kreipimasis ragina Prancūzijos patriotus spalio mėnesį įvyksiančiuose kantoniniuose rinkimuose iškelti kovos už nacionalinę nepriklausomybę vėliavą, užtikrinti laimėjimą respublikinės ir antifašistinės pasipriešinimo sąjungos kandidatams, iškeltiems Prancūzijos komunistų partijos, Prancūzijos vienybės kandidatams, kovojantiems už socialinę pažangą, laisvę ir taiką.

"Mes, sakoma atsišaukimo baigiamojoje dalyje, pareiškiame apie pasirengimą petys į petį kovoti su visais be išimties, kurie nori: atkurti Prancūzijos nepriklausomybę, atsisakyti nuo sutarčių, kurios pririša ją prie Amerikos imperialistų režimo, vykdyti politinėje, ekonominėje ir karinėje srityse nepriklausomą politiką, pagrįstą Prancūzijos interesų gynimu ir taikos politikos vykdymu."

Skaitytojų Balsai

Gerbiamoji Redakcija:

Kreipiu jūsų dėmesį į tikrai keistą korespondenciją, tilpusią Chicagos kunigų Drauge (lapkr. 3 d.). Nežinau, ar jūs ją pastebėjote. Rašo Draugo korespondentas Pranas Rupeika iš Europos. Kalba jis apie Lietuvos moterų "pavergimą." Ir štai kaip, jam atrodo, komunistai arba sovietai tas mūsų Lietuvos sesutes "pavergė." Planas, girdi, buvo sudarytas Maskvoje dar 1946 metais. Ir pagal tą planą va kas padaryta:

"Pirmasis masinis Lietuvos moterų kongresas 1946 m. 'laisvai' nutarė organizuoti vadinamas Moterų Tarybas ir Moterų Delegatų Komitetus.

"1951 metais iki rugsėjo mėn. Moterų Tarybose dalyvavo apie 19,000 moterų, o Moterų Delegatų Komitetuose iki 22,000 narių.

"LTSR Centro Komiteto nutarimu, įsteigti Tarpt. Komunistinio Moterų Darbo skyriai, kuriuos valdo rusai komunistai, o jų tikslas — derinti komunistinę taktiką Lietuvoje ir paspartinti lietuvių nutautinimą.

"Moterų Tarybose dalyvauja ne tik kolūkių ir fabrikų darbininkės, bet ir namų šeimininkės, mokytojos, įvairių profesijų ir įstaigų tarnautojos. Visos jos yra suskirstytos į agitacines ir propagandines brigadas ir ratelius, kurių 1951 m. rugsėjo mėn. buvo: 200 kolūkiuose bei tarybiniuose ūkiuose su 15,000 narių ir 90 miestų su apie 5,000 narių.

"Moterų Namų Komitetų veikia: Vilniuje 90, Kaune 60, Šiauliuose 34, Klaipėdoje 30, Panevėžy 30 ir mažesniuose miestuose nuo 5 iki 10."

Aš tai skaitau ir klausiu savęs: Kur čia Lietuvos moterų pavergimas? Juk tik gerai padaryta, kad moterys suorganizuotos ir įtrauktos į svarbius visuomeninius darbus. Bet kunigams tai, matyt, atrodo moterų pavergimu. Negalima su jais susikalbėti.

Skaitytojas iš Chicagos

Gen. Vandenberg žiūrės, kaip veikia Šiaurės Korėjos lėktuvai

Tokio, Japonija. — Atlėkė generolas Hoyt Vandenberg, Jungtinių Valstijų oro jėgų štabo vadas. Jisai skris Korėjon tėmyti, kaip iš tikrųjų vyksta rakietiniams Amerikos lėktuvams kovoti prieš rusiškus Šiaurinės Korėjos rakietinius lėktuvus.

CIO prezidentas Murray (viduryje) ir du valdžios šulai: kainų stabilizatorius (kairėje) Michael V. DiSalle ir Gamybos Komisijos pirmininkas Manly Fleischmann (dešinėje). Jie čia stengiasi įtikinti Philip Murmą be jokio pasipriešinimo.

LITERATŪRA IR MENAS

PUIKIAI PAVYKO GASTROLĖS SU OPERETE "SUDRUMSTA ŠIRDIMI"

Jau yra žinoma, kad pereitą šeštadienį buvo vaidinta operetė "Sudrumsta Širdis" Worcester, Mass., o sekmadienį — Hartford, Conn. Taigi, reikia pasakyti, kaip viskas ėjosi, arba dėjosi:

Šeštadienį, lapkričio 10-tą dieną, 10 val. ryto nuo Liberty Auditorijos iš Richmond Hill Aido choro vaidintojai ir iš Newarko Sietyno choro vaidintojai aštuoniais automobiliais išvažiavom link Worcesterio vaidinti operetės "Sudrumsta Širdis." Kelionė buvo graži, nes oras buvo nešaltas, gražus, saulutė švietė visą kelią. Pasiekus Worcesterį ir vaidinimui svetainę, jau radom worcesteriečius, laukiančius mūsų. Ir tuoj jų gaspadinės apkrovė stalus valgiais ir gėrimais, ir skaniai pavaišino mus visus, kurių buvom virš 40.

Štai jau ir 8 val. vakaro — vaidinimo laikas. Scena jau prirengta, aktoriai nugrimiruoti, gatavi, publikos pilna svetainė ir dar vis eina, dauginasi, kad, rodos, jau ir netilps į svetainę. Tuom tarpu pirmininkė M. Sukackienė praneša publikai, kad jau operetės vaidinimas prasidės. Publika ploja, sveikina, kad net svetainė skamba. Ir vaidinimas prasideda:

Kompozitorius ir autorius operetės muzikos Frank Balevičius skambina operetės "overture." Publika atidžiai klausosi, scenos uždanga povaliai atsidaro. Nastutė (O. Stelmokaitė) žolynų darželyje skina rožes, rūtas ir dainuoja "Darželio. Dainą." Publika jai ploja, sveikina. Ir štai įeina Pranas (Edward Skučas) ir dainuodamas meilinasi prie Nastutės, publika jam karštai ploja, sveikina. Jam išėjus, įeina Jonas (Jonas Meškėnas), jam taipgi publika ploja. Ir taip vis publika plojo, sveikino aktorius šituos ir kitus per visą pirmą veiksmą.

Antrame veiksme įvyko lietuviškos vakaruškos. Uždangai atsidarius, jaunimas garsiai, linksmai dainuoja. Čia jau dainavo sekstetai, kvartetai, duetai, solo ir chorai, ir taipgi šoko. Ir vis publika sveikino juos plojimais. Pasibaigus vaidinimui, pirmininkė iššaukė chorų mokytoją Mildred Stensler, muzikos autorių Frank Balevičių ir libreto autorių Joną Jušką. Publika juos visus karštai pasveikino.

Po vaidinimo worcesteriečiai sustatė stalus svetainėje ir vėl apkrovė valgiais ir gėrimais ir vaišino ne tik vaidintojus, bet ir visą publiką. Publikai valgant, mūsų chorai kad traukė, tai traukė visokias lietuviškas dainas. Ir juos vėl publika karštai sveikino. Ir taip bevalgant pamatėm, kad jau vėlus laikas. Worcesteriečiai parūpino visiems vaidintojams nakvynes ir prisakė sekmadienio ryte sugrįžti į svetainę ant pusryčių.

Sekmadienio rytas. Vėl graži diena, vėl saulė skaisčiai šviečia. Vaidintojai vėl susirenka į svetainę ir randa būrelį worcesteriečių, kurie atėjo išleisti, ir gaspadines kraunant vėl valgius ant stalų. Nors veik visi buvom privaišinti tų žmonių, pas kuriuos nakvojom, bet vistiek dar biskį kandom, gėrėm ir po to, atsisveikinę, važiavom link Hartfordo.

Pasiekę Hartfordą ir svetainę tuoj griebėmės rengtis prie vaidinimo. Publikos buvo nemažai, bet biskį maželiau kaip Worcesteryje.

Atėjus 3-čiai valandai po pietų Hartfordo Laisvės Choras, po vadovyste Wilma Hollis, atidarė programą, sudainuodamas Amerikos ir Lietuvos himnus ir dar keletą dainelių. Dainavo gražiai, sklandžiai. Ir publika pasveikino karštu plojimu. Po to prasidėjo operetės vaidinimas ir gerai ėjo. Publika ir čia labai šiltai priėmė vaidinimą, kad vaidintojai kartais turėjo laukt, pakol jie nustos plojęs. Taigi daugiau čia nei nerašysiu. Tarpveiksmyje Kristina Stanislovaitienė pasakė trumpą, bet gražią prakalbėlę ir buvo renkamos aukos. Tik nežinau, kiek surinko.

Pasibaigus vaidinimui, mūsų operetės žvaigždė Onytė Stelmokaitė ir mūsų darbščioji chorų vadovė Mildred Stensler tapo apdovanotos dideliais gyvų gėlių bukietais. Tuos bukietus dovanojo Marytė Juškienė, mūsų darbštaus veikėjo Zigmanto Juškos žmona. Ir taipgi čia vėl buvo iššaukti vardai operetės autorių ir chorų mokytojos ir, žinoma, ir vėl publika juos sveikino.

Po to ėjom visi vaidintojai į Laisvės Choro svetainę, kur buvo prirengta mums vakarienė, kur ir vėl puikiai mus pavaišino. Ir iš čia jau važiavom namo.

Šitą rašinėlį parašėm mes, komisija, ir rašėm ką matėm, kaip įvyko, o dabar tai korespondentai turėtų išsireikšti savo mintis.

Beje, prie progos reikia padėkoti worcesteriečiams ir hartfordiečiams už pavaišinimą ir gražų priėmimą vaidintojų. M. Juškienei, hartfordietei už suteikimą bukietų ir visiems šoferiams, kurie savais automobiliais visus vaidintojus nuvežė ir parvežė net į Worcesterį ir Hartfordą. Ir galima sakyt, kad už dyką, nes mes jiems primesim šiek-tiek, tik už gezą. Šoferiais buvo sekanti: Walter Graunas, Alek Nevins, George Wareson ir William Skodis, brooklyniškiai, o newarkiečiai šie: George Jamison, Charles Anuškis, Walter Bajoras ir Joe Stanelis.

Ir, žinoma, daugiausia reikia dėkot vaidintojams, kurie daugiausia įdėjo darbo mokindamiesi ir vaidindami. Jie taip stengėsi atlikti savo užduotis, kad, rodos, ir širdį buvo pagatavi atiduoti publikai. Ir dar didesnė padėka turi būt autoriams operetės, kurie metus laiko kamavosi, kol parašė operetę "Sudrumsta Širdis."

Širdingai dėkojam visiems ir sykiu labai džiaugiamės, kad mes turim tiek daug draugų-gių, kurie ar vienaip, ar kitaip tarnauja mūsų menui. Ir, ot, tas parodo, kad tik taip darydami mes galim atlikti didelius darbus. Ir, ot, šį sykį irgi atlikom. Taigi dirbkim taip dar ir ateityje.

Aido ir Sietyno Chorų
Gastrolių Rengimo Komisija.

Mirė kompozitorius Sigmund Romberg

Lapkričio 10 d. Niūjorke mirė populiarės muzikos kompozitorius Sigmund Romberg. Jis mirė staigiai, mirė nuo apopleksijos, smegenų gyslos pratrūkimo. Romberg buvo 64 metų amžiaus.

Sigmund Romberg gimė Vengrijoje. Į Ameriką atvyko 1909 metais. Čia jis ir paskilbo kaip kompozitorius, sukūręs apie 2,000 populiarių dainų ir 78 muzikinius veikalus. Žinomiausios jo operetės yra "The Student Prince," "The Desert Song," "Blossom Time" ir "New Moon."

Mirusiojo palaikai buvo sudeginti Ferncliff krematorijoje Harsdale, N. Y., dalyvaujant dideliui būriui kompozitoriaus prietelių ir draugų.

Filmos Naujojoje Kinijoje

Iš Kinijos Liaudies Respublikos pranešama, kad ten kreipiama didžiulio dėmesio į filmų gamybą, į filminį meną.

Kinijos vadovai supranta, jog filma, jei ji gerai paruošta, gali suvaidinti didžiulę rolę žmonių švietime. Dėl to šiuo metu Kinijoje veikia net trys studijos: Šanghajuje, Pekine ir Mandžiurijoje.

Praėjusiais metais kinai pasigamino 77 reguliario ilgumo filmas ir daug trumpesnių. Kai kurios, žymesnės, meniškesnės filmos šiuo metu rodomos plačiajame pasaulyj. Aną dieną, pavyzdžiui, iš Lietuvos spaudos sužinojome, kad Vilniuje buvo suruoštas kiniškų filmų festivalis: visuose kino teatruose Vilniuje buvo rodomos kiniškos filmos.

Kinai, be to, importuoja daug tarybinių filmų ir rodo jas savo žmonėms. Naujojoje Kinijoje filma pasiekia "tamsiausius kampelius."

Šiemet toje šalyje bus pagaminta dar daugiau filmų ir geresnių, negu praėjusiais metais. Kinams filmininkams daug padeda žymieji tarybiniai filmininkai, toje meno srityje meistrai.

ŠILERIO "KLASTA IR MEILĖ"

AUTORIUS IR JO GADYNĖ

Brooklyno Lietuvių Liaudies Teatras, vadovybėje artisto Jono Valenčio, ruošia scenai vokiečių tautos poeto-dramaturgo Šilerio (Schillerio) tragediją, lietuvių vertime žinomą kaipo "Klasta ir Meilė." Antroje dalyje 18-to šimtmečio vokiečių tauta davė pasauliui du anuo laiku įžymius poetus-dramaturgus — Goethę ir Šilerį. Veikalą "Klasta ir Meilė" Šileris parašė Mannheime, 1782 metais. Tad sekančiais metais sukaks lygiai 170 metų nuo "Klastos ir Meilės" parašymo.

Šileris, kaip ir "Fausto" ir daugelio kitų veikalų autorius Goethė, aname laike buvo pažangūs rašytojai, intelektualai. Jų ideologija buvo romanticistinė, įtakoje Kanto, Hegelio, filosofijos. Romanticizmas tuo laiku buvo naujovė, pažanga, laisvė.

Kuomet Šileris kūrė "Klasta ir Meilė," Vokietija merdėjo feodalizme, vieš-patavo hercogai (kunigaikščiai). Jų palociuose putojo alus, vynas, puotos, paleistuvystės ir politinės intrygos. Kaimo ir miesto biednuomenė neturėjo teisių, buvo pavergta, išnaudojama ir spaudžiama hercogų ir dvarponių. Bendros, suvienytos valstybinės vyriausybės Vokietija tuo laiku dar neturėjo. Kiekviena provincija savais būdais vergė biednuomenę.

Bet Vokietija jau buvo nusikračiusi Romos bažnyčios jungą. Martino Liuterio įtaka buvo plačiai paplitusi. Liuteronų bažnyčia buvo šiek tiek lengvesnė, laisvesnė. Liuterio tikėjimas paliuosavo liaudį nuo daugelio žemiškų "dievo" atstovų rinkliavų, duoklių, išnaudojimų. Dievo garbinimas virto daugiau tiesioginis kreipimasis į "aukščiausiąjį," negu į visokius jo agentus. Liaudžiai Liuterio reformuota bažnyčia virto priimnesnė. Liaudis, nerasdama užtarimo iš savo feodalinių valdonų, pradėjo šauktis į "aukščiausiojo teismą." Tatai atspindi ir Šilerio veikaluose.

Šileris skelbė kovą feodalinei santvarkai, despotizmui. Jis kėlė aikštėn hercogų ir dvaro palocių niekšystes, kovojo už žmogaus laisvę. Žinoma, Šilerio kova buvo idealistinė, nebuvo paremta moksline teorija, kaip kad šiandien mes suprantame darbininkų judėjimą. Bet Šileris aiškiai išstojo prieš liaudies skriaudėjus.

VEIKALAS "KLASTA IR MEILĖ"

"Klasta ir Meilė" veikale Šileris kelia meilės klausimą tarpe liaudies, paprastos miesto mergaitės, smuikininko Milerio dukters Luizos ir feodalinės aristokratijos luomo, ministrų prezidento sūnaus Ferdinando. Jis sukuria jauną Ferdinandą, kuris pasmerkia savo tėvą ir visą feodalistinę santvarką. Kitaip sakant, Šileris meilės temą naudoja ne suvienijimui liaudies su aristokratija, bet kovai prieš feodalinę aristokratiją.

Ferdinandas lanko, myli miesčionkaitę Luizą, kas priešinga, peržema jo tėvui ir visai hercogijai. Ir čia tuojau prasideda aistringa draminė kova. Motina, Milerienė, pritaria dukros įsimylėjimui į Ferdinandą, kuomet Luizos tėvas, Mileris, žinodamas dvarponių niekingus darbus, jų palaidą gyvenimą, visomis jėgomis, visa savo tėviška meile kovoja prieš Luizos meilę su Ferdinandu. Jis tiesiai pareiškia, kad Ferdinandas "negali vesti mergaitę." Mileris pabrėžia, kad jo vienatinė dukra bus tik "išgėdinta visam amžiui," jei ji susidės su ponaičiu.

Bet Šilerio sukurtas Ferdinandas yra kitoks. Jo meilė Luizai yra ne jos apgavimui, bet tikra. Ferdinandas išsiskiria iš savo aukštojo luomo, jis atstovas laisvės, naujos santvarkos. Luiza, įsimylėjusi į Ferdinandą, nors religiškai, bet pranašauja naują ateitį. "Kuomet pražus rubežiai, skirianti žmones, kuomet žmogus bus tiktai žmogus," tai tuomet ir "aš būsiu didi."

Mileris, kuris taip karštai, taip religiškai gina savo vienatinę dukrą nuo prezidento sūnaus, nuo to laiko valdančiojo luomo, virsta visai kitokiu, kuomet atsilanko jam lygus prezidento tarnautojas Vurmas prašyti Luizos rankos. Čia Mileris pasirodo pažangus. Jis griežtai atmeta senas tėvų tradicijas. Jis neskiria ir netarpininkauja dukters meilei. Jis pabrėžia, kad meilė, pasirinkimas vyro priklauso pačiai Luizai. Vurmą jis aštriai paneigia tik todėl, kad jis papirašo tėvo talkos gauti Luizos ranką.

PREZIDENTO KABINETE

Kuomet Šileris perkelia draminę veiklą į diduomenės palocius, į prezidento kabinetą, iš kur šalis valdoma, kur rašoma įsakymai ir daroma intrigos, ten ir dievo vardas mažai minimas. Prezidentas išdidus, jis įstatymas ir valdžia ne tik pavergtai liaudžiai, bet ir savo šeimai. Prezidento tarnautojas Vurmas čia vergas, jis nuolankiai šliaužioja prieš savo poną, bet jis ir smegenys niekingų darbų.

Kuomet Vurmas praneša prezidentui, kad jo sūnus lanko Luizą, tai jam tik menkniekis, jei jo sūnus išgėdins miesto mergaitę. Prezidentas meta panieką miesto mergaitei, jis tik išgers dar vieną bonką vyno ir "užmokės bausmę už pasileidėlę." O savo sūnui jis jau turi gatavą įsakymą apsivesti su hercogo sugulove ponia Milford. Hercogui jau nusibodo Milford, jam jau atvažiuoja nauja meilužė, tai jis pabrėžia, kad ta "apgavystė nusisektų, reikia kad Milford ištekėtų." Bet per ponią Milford ir prezidentas turi įtekmę hercogo palociuje. Tai kuomet "hercogas dėl savo sugulovės ieško vyro" ir kad "hercogas pasiliktų mano šeimos tinkluose, Ferdinandas turi vesti ponia Milford." Sūnaus meilė su Luiza, jo laimė prezidentui nieko nereiškia.

Prezidentas pasišaukia sūnų kabinetan ir savo suokalbį bando gražiuoju jam įkalbėti. Savo sūnui prezidentas prisipažįsta, kad "kraujais aplaistyti atsiminimai gyvena manyje." Ir kuomet jie darosi "kruvinesni, tuom labiau aš slepiu, kad pasaulis nesužinotu." Savo kruvinus darbus, savo klasės feodalinę santvarką prezidentas norėtų perleisti sūnui Ferdinandui. Bet Ferdinandas, stovėdamas prieš tėvą ir valdovą, didvyriškai kerta atgal: "Geriau negimti, negu būti priežastimi baisaus prasižengimo!"

Prezidentas aiškina sūnui, kad jo apsivedimas su ponia Milford, tai *kelias į ministerius, į sostą.* Ferdinandas išdidžiai atmeta feodalinį sostą. Jis pabrėžia: "Iškilmingai atsisakau nuo paveldėjystės, kuri man primintu apie baisųjį tėvą!" Ferdinandas stačiai kerta tėvui, jog jo "laimė subudavota ant nelaimės, ant paniekinimo kitų." Bet tėvas ir valdžios jėga, prezidentas. Jis tvirtai baigia reikalą: "Tu vesi! Ir tai turi nutarti dar šiandien."

PONIA MILFORD IR FERDINANDAS

Šileris duoda moterį anglų kilmės. Kas ji? Kaip ji pateko hercogo sugulove? Milford kilusi iš aristokratiškos šeimos, bet jos tėvas valdžios nužudytas, motina mirusi. Milford, jaunutė būdama, pabėgo Vokietijon, neteko savo turto. Čia ją nužiūrėjo hercogas ir paėmė savo gašlumų patenkinimui, — tai likimas daugelio šios santvarkos moterų. Bet ji tarnaitei pabrėžia: "Tiesa, aš pardaviau hercogui savo nekaltybę, savo dorą, bet ne savo širdį." Ji jau pasikėlusi bėgti iš hercogo palocių. Sąlygos ją privertė pasiduoti hercogui, bet kaipo visuomeninė moteris ji pasiliko. Ji piktinasi, kad hercogo puotose žūva "dviejų Indijų turtai."

Milford dar turi ir meilę, ji myli jauną Ferdinandą, bet kuomet pastarasis atsilanko su tikslu ją paniekinti, pažeminti ir pareiškia: "Aš atėjau išpildyti tėvo paliepimą," kad "mes apsivesime," nes taip "tėvas liepė." Milford čia klausia: "Bet ne jūsų širdis?" Kuomet Milford išsiaiškina Ferdinandui, kad ji naudojo savo nedorą skriaudžiamos visuomenės labdarybei, hercogo brangumynais ji nepuošė savo galvos, bet metė juos "kaipo prakeikimą visos šalies," ji atidarė kalėjimų duris ir gelbėjo nekaltas mergaites, tuomet Ferdinandas ją ne niekina, bet pagerbia.

Tačiaus Ferdinandas atsisako išpildyti tėvo įsakymą, jis grįžta prie Mileriūtės. Tėvas Ferdinandą atsiveja jau su

(Tąsa ketvirtame pusl.)

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Puikios kokybės žuvies perdirbimo įmonėje

RUSNĖ, IX. 25 d. — Rusnės puikios kokybės žuvies perdirbimo įmonėje viešpatauja didelis gamybinis pakilimas. Už pasiektuosius lenktyniavime laimėjimus įmonės kolektyvas du mėnesiai iš eilės laiko Lietuvos TSR žuvies pramonės ministerijos ir žuvies pramonės darbininkų profesinės sąjungos respublikinio komiteto pereinamąją Raudonąją vėliavą.

Spartindami gamybos tempus, rusniečiai daugiau, negu pusantro karto viršijo rugpiūčio mėnesio programą. Įmonė papildomai prie užduoties paruošė šimtus centnerių žuvies žaliavos konservų gamyklai ir šaltojo bei karštojo rūkymo žuvies. Viršijant grafiką dirbama ir rugsėjo mėnesį. Pasirašę Pasaulinės Taikos Tarybos Kreipimąsi, stachanovininkai pasižadėjo dirbti dar geriau. Gamyklos skyriuose dabar nėra nei vieno darbininko, kuris neviršytų pamainos normų. Gaminama tik aukščiausiosios ir pirmosios rūšies žuvies produkciją.

Gamykloje statomas naujas šaldytuvas. Artimiausiomis dienomis čia bus pradėti montuoti kompresoriniai įrengimai. Šaldytuvas pradės veikti šių metų ketvirtajame ketvirtyje.

Cukraus fabrikas naujojo sezono išvakarėse

PANEVĖŽYS, IX. 25 d. — Cukraus fabrike po kapitalinio remonto patikrinti įrengimai. Išbandžius paaiškėjo, kad visi agregatai dirba be priekaišto. Tai remonto brigadų stachanovinio darbo vaisius. Sėkmingai įvykdė savo įsipareigojimą Zigmo Ozelio šaltkalvių puikios kokybės brigada. Ji baigė visų agregatų remontą dešimčia dienų pirma grafiko. Gerai padirbėjo Milaševičiaus stalių puikios kokybės brigada.

Fabriko kolektyvas naująjį sezoną sutinka visiškai pasiruošęs. Gamybinės patalpos paruoštos dirbti žiemos sąlygomis, parengtas žaliavai transportuoti auto parkas, pagamintas reikiamas kuro kiekis. Fabrikas kasdien perdirbinės šimtais centnerių runkelių daugiau, negu pereitą sezoną.

Stachanoviniai reisai

KAUNAS, IX. 24 d. — Nemuno upeiviai, parėmę Volgos motorinio laivo "Tatarija" komandos patriotinę iniciatyvą, sėkmingai įsisavina sparčiuosius krovinių pristatymo metodus. Kone visus reisus pirma laiko baigia "Kamos" motorinis laivas. Itin žymius rezultatus šio motorinio laivo komanda pasiekė buksiruojant baržas. Neseniai 3 baržas su kroviniais, žymiai viršijančiais normą, ji pristatė iš Sovietsko į Klaipėdą aštuoniomis su puse valandomis pirma laiko. Tokius rodiklius pavyko pasiekti, todėl, kad technikinio greičio norma viršyta 43 kilometrais per parą ir buvo likviduoti neproduktyvūs stovinėjimai.

"Angaros" motorinio laivo kolektyvas savo reisą iš Gelgaudiškių į Klaipėdą su trimis statybinių medžiagų pakrautomis baržomis taip pat baigė žymiai pirma laiko.

Į lenktyniavimą dėl sparčiojo krovinių pristatymo įsijungė "Okos", "Dubysos" ir daugelis kitų motorinių laivų. Motorinio laivo "Pripiatj" komanda įsipareigojo iki Spalio švenčių pervežti dvigubai daugiau krovinių, negu numatyta navigacijos plane.

Kairo. — Egipto premjeras Nahas Paša viešoje kalboje skundėsi, kad Jungtinės Tautos užleidžia imperialistams mažąsias arabų šalis.

H. Karsokienė

MOKYTOJA

(Pabaiga)

Mokytoja labiau susigobė į skarą ir toliau tęsė savo pasakojimą.

—Pagaliau ir mes atsidūrėme fronto ugnyje. Pabaliams teko sunki karo dalia. Keletą kartų miestas ėjo iš rankų į rankas. Atrodė, nebus jau galo tai visa naikinančiai ugniai... Kiek dienų išlindėjau su kaimyne kapčiuje, tarp pernykščių supuvusių bulvių. Čia pat virš mūsų galvų siautė mūšis. Mes troškome nuo dūmų, ugnis svilino mums akis... Nežinau, kokiu stebuklu išliko dar šis namas. O šiaip —visur liko tik krūvos akmenų!

Mes abu ilgam nutylam, sugrįždami kiekvienas į taip dar netolimų dienų atsiminimus.

Pro langą matau, kaip į pavakarį dangus prasišvaisto, ir tik kur-ne-kur dar kupečiuojasi jame išlyti palši debesys...

—Karas baigėsi, — prakalbo vėl mano mokytoja.— Visur prasidėjo darbas. Reikėjo pradėti gyvenimą iš naujo, kurtis ant tų krūvų akmenų. Sudegė ir mūsų mokykla... Trūko mokytojų, trūko darbo rankų...— Ji nuleido galvą ir pasakė su karčiu priekaištu sau:— O čia ėmė silpti mano akys... Ir kojos pasidarė lyg ne savos. Kur lygu— dar šiaip taip paeinu, o laiptais jau ir nebepasikeliu. Nebeišgaliu...

Iš lėto ji ir vėl pakėlė galvą.

—Negalėjau, ne, negalėjau sėdėti čia ramiai, be darbo, sudėjus rankas. Matyti pro langą aplinkui sugriautą gyvenimą ir... jausti, kad nebegaliu jau, nebepaslenku... ir niekuo negaliu prisidėti!.. Dar taip norėjau dirbti, — tęsė ji,— jaučiau savyje tokį žinių ir patyrimo gausumą... Ir nejaugi, galvojau, beliека tik visa nusinešti su savim į kapus? Ne! Su tuo negalėjau sutikti. Kol esu gyva, galvojau, mano žinios priklauso dar tiems, kam jų trūksta. Ligi paskutinio atsikvėpimo, sakiau, mokytoja privalo likti mokytoja: visas savo žinias ir visą savo patyrimą ji turi atiduoti priaugančiai kartai...

Staiga gatvė suūžė, suklegėjo, sukryksčtė. Šaligatviais pasipylė vakarinė moksleivių pamaina. Su veršenikėmis, su kuprinėmis ir maišeliais bėgo jie, stumdydamiesi ir šūkaudami, dalindamiesi praėjusių pamokų įspūdžiais. Skardžiais varpeliais skambėjo ir liejosi gatve jų balsai.

Mokytoja iš karto atgijo, subruzdo ir pasilenkė ant palangės.

Daugelis vaikų, lygiuodamiesi su jos namu, sustoję po langu, mojo jai rankomis.

—Mokytoja!—šaukė vienas, sukdamas rankoje pririštą ant siūlelio rašalo bonkute. — Iš rašomojo gavau penkis. Nė vienos klaidos!

—Pavalges aš ateisiu, galima? — rėkė kitas. — Nesuprantu veikiamųjų dalyvių. Išaiškinsi man, mokytoja?

—Ir man!

—Ir man!— atsiliepė vėl kiti.

—Mane šaukė iš istorijos. Mokėjau!

—Mokytoja! Sekmadienį ekskursija! Eisim vaistažolių rinkti!

— Medžialaukių girion! Visa mokykla!

Vienas per kitą skambėjo iš apačios jų balsai.

Mokytoja mosavo iš viršaaus jiems ranka ir lingavo baltutėle, lyg debesis, galva. Jos veidas, prašvitęs dabar gilia vidine laime, atrodė tartum atjaunėjęs.

Kai mokinių balsai nuūžė ir nuskambėjo toliau gatve ir, pamažu tirpdami, išsiliejo po visą jau sutemų gožiamą miestelį, ji vėl kreipėsi į mane. Dabar jos balse skambėjo džiaugsmas ir net pasididžiavimas:

—Matai! Negalėjau aš pas juos nueiti, tai jie pas mane atėjo! Vis tik surado mane! Kartą,—tęsė ji,—jau gal bus metai, atlankė mane naujasis gimnazijos direktorius. Atėjo, papasakojo apie sunkumus, apie trūkumus. Šakė — kalnus nuverstume, jei tik visi norėtų dirbti. Bet kiek dar tokių, kurie tik atžagaria ranka.... O paskui kreipėsi jis į mane: ar aš nesutikčiau jiems padėti? Aš tik rankas išskėčiau: ką gi aš galiu... Susirgo, sakė jis, mūsų dainų mokytoja, ir nėra kas ją pavaduoja. O pionieriai Gegužės Pirmajai ruošia pasirodymą. Reikia, sakė, juos pamokyti dainelių... Na, ir ką gi. Dar tą pačią dieną, po pamokų, visas pionierių būrys sugūžėjo čia į mano kambarį!— gyvai tęsė ji toliau: — Ir mano kambarys iš karto atgijo! Visi buvo tiek persiėmę, tiek susijaudinę: ligi Gegužės Pirmosios belikusi tik viena savaitė! Tuoj pat ir ėmėmės darbo. Tai taip mes susipažinom, o paskui ir susidraugavom visi. Dabar gi — jie jau nuolatiniai mano svečiai! Ir svarbiausia — jaučiu, jog esu jiems reikalinga. Su savo bėdomis, su savo rūpesčiais — jie skuba tuoj pas mane. Tik girdžiu — jau ir bilda jie mano laiptais aukštyn! Dirbam drauge, aš jiems padedu, dainuojam, — vis dar esu naudinga savo vaikams...

Aš žiūrėjau į gyvenimo išvagotą savo mokytojos veidą, kuris švietė man dabar, kaip visų praūžusių audrų nuskalauta uola, tvirtas ir nuostabiai ramus. Veidas žmogaus, kuris turi gyvenime atsparą, turi tvirtą ramstį senatvėje.

Kai nusileidęs siaurais laipteliais žemyn išėjau į gatvę, Pabalių miestelį jau gobė šiltas ir kvapus pavasario vakaras.

Lengvais žingsniais ir giedra širdimi aš skubėjau į stotį, kur girdėjau jau pūškuojant ir skardžiai švilpiant manevruojantį garvežį.

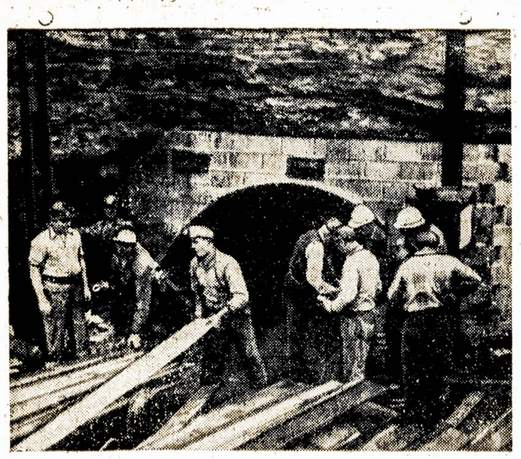

Baisi nelaimė Truax-Traer Coal Co. kasykloje Kayford, W. Va. Įvyko eksplozija ir apgriovė dvylika mainierių. Per dvidešimt keturias valandas kiti mainieriai darbavosi, kad pasiekti nelaiminguosius. Bet kai pagaliau pasiekė, visus rado nebegyvus.

CHICAGOS ŽINIOS

Kovos prieš FBI terorą

Pasirodo, kad FBI agentai visur sekioja komunistų Gill Green ir Fred Fine šeimas. Susidaro biauri teroro padėtis, nepakenčiama padėtis. Advokato Max Naiman vadovybėje, susidarė komitetas toms šeimoms ginti nuo FBI teroro. Teisimo keliu bus ieškoma pagalba, kad padaryti galą nekaltų šeimų persekiojimui. Šio komiteto darbuotę remia Civilinių Teisių Kongresas. Suprantama, jog parems ir kitos organizacijos.

Senoviškas vakarėlis su senoviška programa

Tarptautinio bazaro lietuvių komitetas ruošia nepaprastą pramogą lapkričio 24 d. Parengimas įvyks Vilnies salėje. Parengimas bus nepaprastas tuomi, jog jis bus tikrai senoviškas su senoviška programa. Tik atsilankę apie tai viską sužinosite.

Kaip jau žinoma, tarptautinis bazaras įvyks gruodžio 1-2 dienomis. Lietuviai jame rengiasi gerai pasirodyti ir atsižymėti.

—o—

Abi kapitalistinės partijos Chicagoje

Dabar jau aišku, kad demokratai ir republikonai savo konvencijas 1952 metais laikys Chicagoje ir toje pačioje salėje —International Amphitheatre. Tik, žinoma, konvencijos įvyks skirtingu laiku.

Svetainės renda: $6,500 per dieną!

Konvencijų proga Chicagos biznikos firmos žada daug pasipelnyti.

Didmiesčiai visuomet tąsosi už senųjų kapitalistinių partijų jomarkus.

—o—

Nepaprastai įdomus ir produktingas susirinkimas

Lapkričio 9 d. įvyko LLD 19 kuopos mėnesinis susirinkimas. Narių dalyvavo nemažai, bet galėjo būti ir daugiau. Tūli mūsų nariai veikiausiai dar nežino, kad mūsų susirinkimai vedami kiek skirtingiau šiais laikais; juose visuomet yra žingeidžių diskusijų ir kalbų.

Šiame susirinkime diskusavome "Šviesos" klausimą: ar beleisti po suvažiavimo "Šviesą" ar vietoj to, duoti nariams geresnių knygų. Diskusijos tęsis kitam susirinkime, nes iki suvažiavimo tame nieko negalime daryti. Prieš suvažiavimą mūsų kuopa padarys pareiškimą tame klausime.

Diskusijų laiku Katauskas trumpai papasakojo tūlus savo įspūdžius iš įvairių darbaviečių. Jo kalba buvo žingeidi. Tai gyvi patyrimai darbininko žmogaus.

SKAITYK IR MOKYKIS

Senovės žinduolių protėviai —plėšrieji žvėriadriežiai. Kurie gi senoviniai ropliai galėjo būti triaso periodo žinduolių protėviai?

Jau esame minėję, kad jų reikia ieškoti tarp žvėriadriežių iškasenų. Visi iškastieji šio išmirusio roplių būrio atstovai turi atskirų žinduolių sandaro bruožų. Bet ypač gerai šie pereinamieji bruožai pasireiškia plėšriųjų žvėriadriežių grupėje. Akmens anglies, permės ir triaso nuosėdose rasta daug plėšriųjų žvėriadriežių liekanų, o kai kur net ir ištisi suakmenėję griaučiai. Jie taip panašūs į žinduolius, kad turint nevisus griaučius, dažnai būna sunku išspręsti, ar toji griaučių dalis yra žinduolio, ar žvėriadriežio.

Labai daug panašumo į žinduolius pastebime galūnių ir kiaušo sandare. Bet ypač ryškus yra dantų sandaro panašumas; jie ne vienodi, kaip visų roplių, o kaip ir skirstosi į kaplius, iltis ir krūminius, panašiai kaip žinduolių. Krūminių dantų sandaras panašus iš dalies į jaunų ančiasnapių, o iš dalies į mėsėdžių ir vabzdžiaėdžių sterblinių tų pačių dantų sandarą. Plėšrieji žvėriadriežiai turėjo ir daugiau panašumo su žemesniais žinduoliais. Visa tai leidžia mums manyti, kad senovės žinduolių protėviai buvo ropliai — žvėriadriežiai. Jeigu prisiminsime žvėriadriežių giminiškumą su senovės varliagyviais — stegocefalais, tai žinduolių genealogiją nuvesime per stegocefalinius varliagyvius iki senovinių žuvų.

—o—

Vabzdžiaėdžių kilmė. Artimiausi senoviniams sterbliniams yra žemesniųjų rūšių placentiniai žinduoliai—vabzdžiaėdžiai. Šis būrys yra vienas seniausių ir turi išlaikęs daug žemo sandaro bruožų. Vabzdžiaėdžiai išlaikė, pavyzdžiui, smulkius aštriais kauburėliais dantis, kuriuos turėjo senovės sterbliniai; kai kurie jų tebeturi kloakos užuomazgą, o jų placenta būna priaugusi prie gimdos tik nedideliame plote.

Reikia manyti, kad iš senovės vabzdžiaėdžių atskilo rankasparnių būrys; ilgainiui šie gyvūnai prisitaikė skraidyti ore.

Pirminių plėšriųjų žinduolių būrys. Tiktai naujosios (kainozoinės) eros pradžioje, ankstybajame tretiniame periode, atsiranda stambesniųjų žinduolių. Tai buvo pirminių plėšriųjų, dabar jau išnykusių, būrio gyvuliai. Tarp gausių šių pirminių plėšriųjų iškasenų galima rasti protėvius visų mūsų dabartinių plėšriųjų šeimų — kačių, šunų, lokių ir t.t.

Iš pirminių plėšriųjų kilę dantuotieji banginiai, o jau iš tų — ir bedančiai banginiai. Taip pat iš pirminių plėšriųjų yra kilę ir senoviniai graužikai. Pagaliau, pirminiams plėšriesiems artimi ir primatai, kilę iš senovinių vabzdžiaėdžių: seniausieji ir žemiausio sandaro primatai — pusbeždžionės — atsirado ir išplito tretinio periodo pradžioje.

—o—

Pirminiai naguočiai — naguočių protėviai. Beveik vienu laiku su pirminiais plėšriaisiais atsirado ir pirminiai naguočiai, iš kurių kilo visos dabartinių naguočių žinduolių šeimos. Įdomus tos išmirusios grupės atstovas yra fenakodas, kuris buvo rastas ankstybose tretinėse nuosėdose. Šis nedidelis gyvulys, vidutiniško šunies didumo, turėjo penkiapirštes galūnes. Bet tretysis pirštas buvo labiau išsivystęs ir turėjo kanopą. Jo dantys buvo gana panašūs į pirminių plėšriųjų dantis, tik krūminiai dantys buvo plokštesni ir pritaikyti augaliniam maistui malti. Fenakodo uodega buvo ilga, kaip pirminių plėšriųjų. Iš tokių pirminių naguočių, kaip fenakodas, yra kilę visi naguočiai gyvuliai.

—o—

94. Arklio kilmės istorija.

Arklio protėviai. Kiekviena arklio koja turi tik vieną stiprų, kanopa apaugusį pirštą, kuriuo arklys remiasi vaikščiodamas ir bėgdamas. Truputį aukščiau, ant pėdos kaulo, matyti du nedideli, ilgi ir ploni kauliukai. Tie du kauliukai yra visa, kas išliko dabartiniam arkliui iš dviejų šoninių pirštų. Iš tikrųjų, buvo laikas, kada arkliai turėjo tris pirštus. Dabar žinoma daugiau kaip trisdešimt išnykusių arklių formų ir į arklius panašių rūšių ir yra visai tiksliai nustatytos visos stadijos, kuriomis ėjo raida nuo senovinių keturpirščių ir dar ankstybesnių penkiapirščių protėvių iki dabartinio arklio. Pilniausios arklių protėvių eilės, pradedant nuo ankstybojo tretinio periodo iki dabartinės epochos, rastos Šiaurės Amerikoje. Seniausias arklio protėvis, gyvenęs tretinio periodo pradžioje, buvo didumo sulig lape. Jis, kaip ir fenakodas, turėjo 44 dantis, bet priešakinės kojos turėjo po keturis išsivyščiusius pirštus ir vieną (pirmąjį) tik užuomazgoje, o užpakalinės galūnės — po tris pirštus. Visi pirštai turėjo kanopėles ir, gyvuliui bėgant, rėmėsi į žemę.

Kiek vėlesnis arklio protėvis buvo jau stambesnis, ir pirmutinės kojos buvo jau galutinai netekusios pirmojo piršto. Dar vėlesnė forma buvo avies dydžio ir beveik neturėjo antrojo piršto, kurio buvo likusi tik maža liekana. Vėlesnio tretinio periodo arklys — hiparionas — buvo jau sulig asilu didumo; kiekviena koja turėjo po tris pirštus, bet šoniniai pirštai buvo labai nedideli. Šie šoniniai pirštai jau visai nebesiekė žemės ir, matyt, buvo nykimo stadijoje. Pagaliau, nuo seniausiųjų ketvirtinio periodo laikų iškasenose jau randame liekanų laukinių arklių tokio pat didumo, kaip ir mūsų arkliai, su kauleliais — paskutinėmis dviejų šoninių pirštų liekanomis.

Kartais pasitaiko, kad dabartiniai arkliai vėl įgauna savo tripirščių protėvių požymius: jie gimsta su dviem pilnais mažais šoniniais pirštais, kurie turi kanopėles ir išaugę po vieną iš kiekvienos nykščio pusės.

Laipsniška arklio kojų prisitaikymą greitam bėgimui galima matyti ne tik iš pirštų, bet ir iš kitų kojų kaulų. Didėjant arklio ūgiui, didėja ir jo kiaušo talpa, o taip pat ir smegenų pusrutulių vingių skaičius. Krūminiai dantys taip pat nuolat kitėjo, prisitaikydami augaliniam maistui trinti.

(Bus daugiau)

Užbaigus kuopos reikalus, ėjo balsavimai Centro Valdybos. Beje, buvo skaitytas laiškas nuo Tarptautinio Bazaro, lietuvių komiteto. Nutarta kuopos vardu nupirkti visą knygelę įžangos bilietų. Prie įžangos bus duodamos vertingos dovanos, tai gal turėsime laimę kuopai bent vieną išlaimėti. Knygelė tikietų kainuoja $5.

Nutarėme paremti "Laisvės" namą paaukaujant $5.

Susirinkimui užsibaigus, kas norėjo, skaniai pasivalgė, užsisakant mūsų nuolatinių šeimininkių pagamintų skanėsių. Johanna Bagdonienė atnešė ir paaukavo labai skanių virtinių su mėsa, Matukaitienė ir kita (nesužinojau kuri) draugė aukavo silkių, duonos ir kitų pridėčkų. Tai nuoširdus pasidarbavimas mūsų kuopos moterų. Jos aukauja ir dėlto kuopai visuomet lieka pelno ir iždas neištuštėja. Ačiū toms darbščioms, nuoširdžioms moterėlėms. **Rep.**

ŠVEDIJA TARDO ĮTARIAMĄ ŠNIPĄ

Stockholm, Švedija. — Čionaitinis teismas tardo Švedijos laivyno inžinierių Ernstą H. Anderssoną, kurį kaltina už šnipinėjimą Sovietams.

Anderssonas, tarp kitko, sakė, Amerika yra pavojingesnė Švedijos nepriklausomybei, negu Sovietų Sąjunga.

Tel. AV. 2-4026

DR. JOHN REPSHIS

(REPŠYS)

LIETUVIS GYDYTOJAS

Valandos: 2-4 ir 6-8
Nedėliomis ir šventadieniais: nuo 10 iki 12 ryto.

495 Columbia Rd.

DORCHESTER, MASS.

ŠILERIO "KLASTA IR MEILĖ"

(Tąsa iš trečio pusl.)

savo sargais į Milerio namus. Čia duelis tarpe prezidento, jo sargų iš vienos pusės ir Ferdinando, Milerių šeimos — iš kitos. Ferdinandas atsisako sūnaus pareigų ir kovoja už laisvę prieš tėvą kaipo despotiško režimo jėgą. Bet atskirti Ferdinandą nuo Luizos prezidentui nevyksta.

TRAGIŠKAS SUOKALBIS

Nevykus įsakymais atskirti Ferdinandą nuo Luizos, prezidento kabinete sugalvojama suokalbis — klastingas laiškas. Vurmas, prezidento sekretorius, atlieka tą niekingą darbą. Luizos tėvus areštuoja, o kad juos išlaisvinti, ją Vurmas priverčia rašyti jo sugalvotą laišką Hofmaršalui, kuriame Luiza atsisako nuo Ferdinando ir pareiškia "meilę" Hofmaršalui. Laiškas planuotai patenka Ferdinandui. Laiškas veikalą veda prie klimakso. Luiza, dar rašydama Vurmo diktuojamą savo mirties laišką, surinka: "Koks tavo niekingas amatas!" Luizai Vurmas yra "budelis." Tai parsidavėlis, kuris tarnauja atgyvenusiai santvarkai, kuris atlieka nešvariausius darbus prieš liaudį, iš kurios kilęs. Šilerio Vurmas atitinka daugeliui ir šių dienų vurmų.

Ir ši klasta neišskyrė Luizą ir Ferdinandą, bet paruošė jų tragediją, mirtį. Šileris parodė griežtą kovą tarpe Ferdinando, atstovaujančio naujas idėjas, gimstančią naują santvarką ir tėvo, palaikančio senąją, feodalinę sistemą. Šeima, meilė hercogų ir jų ministerių paloiuose tik laisva prekyba. Dėl garbės, aukštų vietų prezidentas daro suokalbius prieš savo sūnų ir priveda prie saužudystės, kuomet liaudies šeimoje pabrėžiama tyra meilė. Luiza, kad išvaduoti tėvą iš kalėjimo, pasiduoda suokalbiui, atsisako nuo mylimojo, be kurio jai nėra gyvenimo.

Veikalas "Klasta ir Meilė" yra penkių veiksmų, gana ilgas. Žinoma, kai kurios jo dalys režisūroje prisieina trumpinti. Lietuvių kalbon vertimas, iš kurio darome šią peržvalgą, nėra tobulas, taip pat "liuosai" verstas. Tačiaus veikalo intriga, jo kovingumas prieš ano laiko aristokratiją, jo aistringas meilės pabrėžimas, pavergtosios liaudies užtarimas labai ryškus ir dramatiškas. Veikalo istorinė reikšmė yra didelė ir daugeliu atvėjų atitinka šių dienų santvarką.

V. Bovinas.

Trys CIO lyderiai. Iš kairės į dešinę: organizacinis direktorius Allan S. Haywood, automobilistų unijos prezidentas Walter Reuther ir CIO prezidentas Philip Murray.

Įsigykite JONO KAŠKAIČIO eilių rinkinį

★

PROŠVAISTĖS

★

Knyga, kurioje telpa arti 150 Jono Kaškaičio gražiausių eilėraščių

Kiekvienas kultūringas žmogus privalo įsigyti "Prošvaistes," jas perskaityti ir laikytis savo knygynėlyje.

*

"Prošvaistėse" taipgi telpa įdomi Jono Kaškaičio (Dr. Kaškiaučiaus) biografija, jo mokslas ir kūryba.

*

Knyga iš virš 300 puslapių, kaina $1.50.
Tuojau įsigykite ir pasinaudokite tuom gražiu veikalu.

LAISVĖ 110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

DR. S. MATULAITIS —26— 10-10-51

Lietuvių tautos istorija

(Tąsa)

1398 m., Jogailai būnant Vilniuje, pakilo gandas, jog Jogaila tinkąs suteikti Vytautui karaliaus vainiką ir tokiu būdu sulyginti su savim. Lenkijos ponija pastatė visas savo jėgas, kad šito neįvyktų. Privertė Jogailą tuojau išvažiuoti iš Vilniaus, o Krokuvoj, norėdami nužeminti Vytautą, prikalbėjo Jadvygą, kad pareikalautų iš Vytauto duoklės už Gudiją, kurią Jogaila suteikęs jai kaipo kraitį. Gavęs tokį reikalavimą, Vytautas sušaukė Lietuvos bajoriją, paskaitė Jogailos laišką ir paklausė, ar jie norį būti lenkų pavaldiniai ir mokėti Lenkijai kasmetinę duoklę. Bajorija pasijuto labai užgauta tokiu lenkų reikalavimu. "Mes esame laisvi; mūsų tėvai niekuomet nemokėjo duoklės lenkams ir mes nemokėsime" —vienu balsu atsakė Lietuvos bajorai.

Po to Vytautas buvo sumanęs visiškai atsiskirti nuo Lenkijos. Pradėjo ruoštis kariauti. Norėdamas gauti pagalbos iš kryžiuočių, Vytautas surašė su jais sutartį. Ta sutartimi pavedė kryžiuočiams Žemaitiją beveik iki Nevėžies.

Tą Vytauto sutartį (padarytą 1398 m.) patvirtino savo parašais keli atvykę su juo kunigaikščiai ir daugybė bajorų, pažadėdami žodžiu ir darbu stengtis, kad ta sutartis būtų pildoma Vytauto ir jo įpėdinių. Surašius tą sutartį, kryžiuočiai iškėlė Vytautui su žmona ir bajorais puotą. Per tą puotą bajorai apšaukė Vytautą karaliumi.

Bet tam Vytauto ir Lietuvos bajorų norui nebuvo lemta įvykti. Aplinkybės tuomet buvo taip nelaimingai susidėjusios, kad reikėjo mesti laikinai mintį apie atsiskyrimą. Mat, tuo tarpu pasimirė Jadvyga, Jogailai grūmojo pavojus nustoti Lenkijos sosto, nes jisai neišpildė savo pažadėjimų, neprijungė Lietuvos prie Lenkijos ir neturėjo įpėdinio. Jogaila buvo išvažiavęs jau į Gudiją, žadėdamas grįžti didž. Lietuvos kunigaikštijon, o karalybę geriau apleisti, negu būti varu iš jos išvarytam. Pašalintas nuo Lenkijos sosto, Jogaila būtų grįžęs į Lietuvą ir su lenkų pagalba stengęsis atimti iš Vytauto Lietuvos sostą. Maža to. Tuo laiku Vytautas pralaimėjo mūšį su totoriais ties Vorskla, o Svidrigaila, paleistas tuo tarpu iš kalėjimo, ėmė prieš jį šiauštis. Svidrigaila buvo pavojingas priešas, nes Gudijos bajorijoj ir liaudyje jisai turėjo daug šalininkų. Vis tai vertė Vytautą nesusipykti galutinai su lenkais.

Lenkai taip pat suprato, kad Vytauto padėjimas sunkus, ir pasistengė priversti jį atnaujinti sutartį. Bet dabar laikai jau atsimainė. Dabar jau nepakaktina išveizdėjo ant sutarties išgauti parašą vieno tik Vytauto. Dabar jau reikalingi buvo ir bajorų parašai. Taip ir padarė.

1401 m. buvo sušauktas Lietuvos kunigaikščių ir bajorų suvažiavimas Vilniuje, kad apsvarstytų ir patvirtintų susivienijimo sąlygas. Suvažiavimas nutarė ir prisiekė visuomet duoti pagalbą Lenkijos karaliui ir lenkų ponijai, priešams juos užpuolus; rūpintis jų nauda, kaip savąja. Pasižadėjo taip pat, Vytautui mirus, išrinkti lenkų karalių didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu. Iš kitos pusės lenkų ponija pasižadėjo, Jogailai mirus bevaikiui, nesirinkti sau karaliaus be Vytauto ir Lietuvos bajorų pritarimo.

Iš tos Vilniaus unijos lenkai laimėjo tiek, kad sutarta buvo, Vytautui mirus, suvienyti abi šali po vieno valdovo valdžia. Daugiausia laimėjo Lietuvos bajorija. Jai viešai buvo pripažinta teisė dalyvauti ir spręsti tokiame svarbiame valstybės klausime, kaip naujo valdovo išrinkimas. Dėl to Lietuvos savarankiškumas buvo didžiai susiaurintas. Laimėjo tiktai tiek, kad be Lietuvos bajorų pritarimo negalėjo būti išrinktas Lenkijos karalius.

Bet keleriems metams praėjus, dalykų stovis atsimainė. Vytauto padėjimas didžiai sutvirtėjo. Jo įtekmė tarp totorių, neveizdint į pralaimėtą mūšį ties Vorskla, taip aukštai pakilo, kaip niekuomet dar nebuvo buvę. Dar labiau pakilo Lietuvos galybė ir garbė po Žalgirio mūšio, kur Vytautas lošė didžiausią rolę. Kryžiuočiai vedė derybas ne tiek su Lenkijos karalium, kiek su Vytautu. Austrijos karalius Zigmantas, kuris tuomet nešiojo Romos imperatoriaus vardą, stengėsi susibičiuliauti su Vytautu. Jis buvo svarbiausias asmuo visoj rytų Europoje.

Taip užaugus Lietuvos galybei ir Vytauto įtekmei, užaugo savarankiškumo noras pas Vytautą ir Lietuvos bajoriją. O čia dar kryžiuočiai ir karalius Zigmantas kurstė Vytautą atsiskirti nuo Lenkijos. Zigmantas siūlėsi suteiksiąs Vytautui karaliaus vainiką.

Lenkų ponija, vis tai žinodama, nerimavo. Jie matė, kad dabar, kryžiuočių galybei pražuvus, Vytautas nebeturi jau svarbių priešų, kurie verstų lietuvius vienytis su lenkais. Bijodami, kad Vytautas neatskirtų Lietuvos nuo Lenkijos, stengėsi vėl atnaujinti uniją. Tam tikslui 1413 m. Jogaila sušaukė suvažiavimą Gorodliaus miestelyje. Ten atvyko Jogaila ir Vytautas, Lenkijos ir Lietuvos bajorai. Čia lenkai buvo jau priversti pripažinti Lietuvai didesnį savarankiškumą, negu tas, kuris Vilniaus unijos buvo pripažinta. Šį kartą Lietuvai buvo pripažinta teisė turėti atskirą didįjį kunigaikštį. Lietuviai pasižadėjo tiktai priimti didžiuoju kunigaikščiu tą, kurį paskirs jiems Lenkų karalius, susitaręs su Lietuvos ir Lenkijos bajorija. Lenkai vėl, kaip ir Vilniuje, pasižadėjo, Jogailos giminei pasibaigus, nesirinkti sau karaliaus be Lietuvos didžiojo kunigaikščio ir bajorų pritarimo.

Šį kartą Lenkijos ponija jau nebepasitenkino vienu sutarties surašymu. Jie matė, kad ir Lietuvos bajorija įgijo jau didelę svarbą, kad valstybės politikos palinkimas daug pareina nuo bajorų. Suprato, kad unija gali būti tvirta tiktai tuomet, kai Lietuvos bajorija jos norės ir už ją stovės. Užtatai lenkų ponija, kaip įmanydama, stengės patraukti Lietuvos bajoriją ir pririšti ją prie Lenkijos.

Kad labiau surišus lietuvius su lenkais, keliolika lenkų didžponių šeimynų suteikė savo ženklus (herbus) 47 įžymesnėms Lietuvos bajorų šeimynoms. Tokis suteikimas herbų, kurių lietuviai lig tol neturėjo, reiškė, jog tiedvi bajorų šeimynos susiriša brolybės ir giminystės ryšiais. Tie ryšiai turėjo patraukti ir pririšti Lietuvos bajoriją prie lenkų bajorijos, o tuo pačiu ir prie Lenkijos.

Tokis herbų suteikimas godžiai garbės ir iškilmės Lietuvos bajorijai be abejonės padarė jai didelės įtekmės. Bet dar svarbiau buvo tai, kad gavusios lenkų herbus lietuvių bajorų šeimynos gavo nuosavybėn tuos žemės plotus, kuriuos lig tol turėjo tik laikinai jiems didžiojo kunigaikščio pavestus. Unijos akte buvo įrašyta, kad nuo to laiko jie galį tuos dvarus parduoti, dovanoti, arba mainyti, ar savo naudai apversti, gavę tam tikslui didžiojo kunigaikščio leidimą, taip kaip tai esą daroma Lenkijoj.

Tame pat Gorodliaus suvažiavime Lietuvos bajorija išgavo sau dar vieną svarbią privilegiją. Išsiderėjo, kad nuo to laiko Lietuvos bajorija drauge su lenkiškąja, kada bus reikalo, bus šaukiama į viešus suvažiavimus arba seimus.

Seimai tie bus Parčeve ar Liubline. Tokiu būdu bajorų seimai dabar viešai buvo pripažinti ir įrašyti į aktus, kaipo ant visados bajorijos gauta privilegija. Ir iš tikrųjų. Nuo to laiko bajorų seimai dažnai buvo šaukiami. Jais pasinaudodami, bajorai reikalavo iš karalių ir didžiųjų kunigaikščių vis didesnių sau teisių.

Be to, per Gorodliaus uniją Lietuvoj buvo įvesta Lenkijos įstaigos: vaivados, kaštelionai, storastos ir kiti.

Taip pasibaigė Gorodliaus unija — 1413 metais. Daugiausia, kaip matėme, laimėjo iš jos Lietuvos bajorija, nes įgijo teisę dalyvauti seimuose ir spręsti svarbiausius valstybės klausimus.

(Daugiau bus)

MONTREAL, CANADA

Unijos reikalauja nuimti 9 dienas

Plečiantis mieste nedarbui (ypatingai drabužių siuvimo industrijoj), trys Montrealo didžiosios unijos: Trades and Labor Congres-AFL, Canadian Congress of Labor-CCL ir Canadian Catholic Confederation of Labor - CCCL bendru frontu, lapkričio 6-tą dieną, įteikė reikalavimą Bedarbių Draudos Komisijai (Unemployment Insurance Commission), kad būtų panaikinta ar bent sutrumpinta 9-nių dienų laukimas nustojus darbo, kad gauti priklausančią nedarbo draudos pašalpą.

Unijų vadai tvirtino, kad mieste jau esama apie 20,000 darbininkų, kurie arba visai atleisti iš darbo, arba smarkiai sutrumpintos darbo valandos siuvimo industrijoj. Nedarbo Draudos oficialai sakė, kad iki tai dienai tėra užsiregistravusių tik 9,000 gauti bedarbių draudos pašalpų.

—:—

Neri sulaikyti vaikų pardavimą

Policijos autoritetai sako, būk jie suradę montrealiečių, kurie pardavinėja vaikus, daug-maž po 30 į metus, bevaikėms vedusioms poroms Jungtinėse Amerikos Valstijose. Toje grupėje, sakoma, įeina du daktarai ir kiti penki asmenys. Spėjama, kad jie supirkinėja vaikus nuo nevedusių moterų už $400, o J. A. V. parduoda už $4,000 ar $5,000 kiekvieną.

Legalė vaikų atidavimo auginimui agentūra tiki, kad pardavinėjimas vaikų gali būti praktikuojamas, už tai, kad sulyg Kvebeko reguliacijų, kurios labai griežtos, norintiems prisiimti auginti legaliai, yra sunku. Pirma, vedusiųjų pora neturi teisės imti auginti, jei gali turėti savo vaikų; antra, vaikas nėra išduodamas už auginimą, jei bent vienas iš tėvų ar artimų giminių tebėra gyvi. Yra dar ir daugiau formalumų. Todėl, manoma, kurie tikrai nori gauti vaiką auginimui, vietoj laukti tų formalumų, geriau nusiperka vaiką už pinigus.

Įstatymo nėra, kuris draustų tokį vaikų pardavinėjimą. Policija, sakoma, sieksis, kad federalis parlamentas padarytų pataisymą prie Kriminalinio Kodo, kuriuo būtų galima uždrausti vaikus pardavinėti.

—:—

Kriminalinis teismas iškaštingas

Čia veikiantis aukštesnysis kriminalinių bylų teismas , — Court of King's Bench, — kuris teisia dideles ir mažas bylas, pasirodo gana iškaštingas. Pirmiausiai, prądžioje kiekvieno dviejų mėnesių termino sudaroma du ilgi prisiekdintųjų (jurymen) sąrašai. Iš tų, 12-ka išrenkama jury kiekvienam teismui (francūzų ar anglų, žiūrint, koks teismas). Kiekvienas būsimas prisiekdintasis, jis bus priimtas ar ne pareigoms, už atsilankymą į teismą gauna $5.00. Na, o prie to prisideda stenografai, perkalbėtojai, ekspertai liūdininkai ir kita, tai taip ir sudaro apie $400-$500 išlaidų į dieną.

Geriausia, kam to teismo nereikia matyti ir girdėti jo išlaidas.

—:—

Adomoniams - Kazakevičiams staigmena

Pereitą šeštadienį, giminių ir artimų bičiulių iniciatyva, Jonui ir Elenai Adomoniams gražioj DeLaSalle svetainėj buvo surengta 15-kos metų vedybinių sukaktuvių netikėta staigmena — balius. Dalyvavo arti du šimtai svečių. Pagerbė "jaunavedžius" ir įteikė vertingas dovanas.

Taipgi, savaite pirmiau, tokia pat staigmena Gotaučio namuose buvo surengta Antanui ir Ievai Kazakevičiams pagerbti. Čia irgi dalyvavo gražus būrys svečių ir "jaunavedžius" apdovanojo dovanomis.

—:—

Susižeidė

Pereitą savaitę verdunietis Kazys Virbyla elektrikine piela netikėtai susižeidė — sunkiai įsipiovė rankos pirštus taip, kad kelias dienas turėjo būti ligoninėje. Dabar ligonis randasi namuose.

—:—

Mirė

Lapkričio 4 d. mirė Ona Mystikienė, o lapkričio 7 d. mirė Magdalena Bigelienė, sulaukusi 60 metų amžiaus.

J.

BINGHAMTON, N. Y.

Iš LLD 20 kuopos susirinkimo, kuris įvyko lapkričio 9 d. Lietuvių Svetainėje

Susirinkime narių dalyvavo nemažai ir visi rimtai svarstė šių dienų bėgančius reikalus. Balsuota nariai į Centralinį Komitetą. Kuopos sekretorė A. Žemaitienė raportavo, kad jau daug narių yra užsimokėję narines duokles už šiuos metus, bet dar yra ir nemokėjusių. Kuopos iždininkė U. Šimoliūnienė raportavo, kad išde yra 16 dol. su centais. Be to, agentai dar nėra pridavę pinigų už Vilnies kalendorius ir už brošiūrą "Kaip Būti Jaunam", viso $6. Bet jie pasižadėjo dar šį mėnesį priduoti.

Tarp kitų svarbių reikalų, buvo kalbėta apie žymų lietuvių literatą Seną Vincą. Mat, mes matėme dienraštyje Laisvėje garsinant, kad Philadelphijoje yra rengiamas jo pagerbimui bankietas gruodžio 1 d. Nutarta pasveikinti Seną Vincą, taip pat bankieto rengėjus. Kadangi išde pinigų nesiranda, tai nebuvo galima tam tikslui paaukoti. Tuo būdu išrinkta komisija parinkimui aukų. Aukos bus pasiųsta bankieto rengimo komisijai. Komisijon išrinkta A. Žemaitienė ir J. K. Navalinskienė.

Tik gaila, kad neturime bankieto rengimo komisijos adreso. Būtų gerai, kad mums praneštumėte asmeniškai, ar paskelbtumėte per Laisvę. Galite rašyti bile komisijos narei, 55 Glenwood Ave., Binghamton, N. Y. Mes jau turime tam tikslui penkis dolerius ir žinome, kad draugės ir draugai neatsisakys paaukoti. Komisijai veliname geriausio pasisekimo. Tik gaila, kad per toli gyvename, tai asmeniškai veikiausia negalėsime dalyvauti Philadelphijos bankiete, bet savo mintimis visi būsime su jumis, bankieto dalyviais.

J. K. Navalinskienė

Baltimore, Md.

Verti susidomėjimo įvykiai

Sveikatos Departmentas paskelbė statistikas apie Baltimorės negrų gyventojų ekonominę ir socialinę padėtį, kurios verčia kiekvieną susipratusį žmogų susidomėti. Trisdešimt nuošimčių vaikų gema "nelegališkai," o iš tų 90 procentų yra vaikai penkiolikos metų amžiaus mergaičių motinų. Tie vaikai yra mūsų šių dienų visuomenėje nepageidaujami sutvėrimai, mėtomi iš vietos į vietą. Nėra jokių prieglaudos namų, nei jokios finansinės bei medikalės pagalbos toms biednoms, nepilnametėms motinoms, kurios turi gimdyti žiurkių ir kitokio brudo aptekusiose lūšnose.

Tokios mergaitės motinos yra socialinio gyvenimo auka. Jų tėvai dirba ilgas valandas. Jų vaikai auga šiukšlių apverstose gatvėse be jokios tėvų priežiūros. Jiems nėra jokių viešų užeigų bei pasilinksminimo vietų, kur jie galėtų praleisti laiką po bendra suaugusių priežiūra.

Lietuviškas radijo pusvalandis

Prieš keturis metus du čionai Amerikoje gimę ir žemo kultūrinio išsilavinimo lietuviai atidarė lietuvišką radijo pusvalandį iš MBMD stoties. Šių vyrukų lietuviška kalba taip prasta, taip žargoniška, jog tiesiog yra tik darkymas gražios lietuvių kalbos ir žeminimas lietuvių vardo Baltimorėje. Žodžiai atbulai arba išvirkščiai pasakomi, sakiniai taip sukreivazoti, jog kartais turi gerai pamislyti, kas norima pasakyti. O politinis jų nusistatymas yra kryžiokiškas, šlykštus šmeižimas visko, kas tik yra pažangaus.

Užteks pažymėti tik vieną tų šmeižikų perlą, kad jų pusvalandžio turinį supratus. Štai: "Kaip ruskis sužino, kada lys? Tada, kada ūtėlės pradeda bėgti per kalnierių." Ir daugelis kitų panašių perlų.

Tie mūsų radijušai nesukuria nieko nauja, dainuoja šimto metų senumo dainas: "Kaip balnojau žirgelį ir jojau pas mergelę." Nors jie patys pas mergelę ne žirgeliu jojo, bet automobiliumi važiavo.

Radijo programa turėtų būti pavyzdys lietuviškos kalbos, kultūros ir meno, bet jie dažnai traukia "Gerkime po mažiuką iš to mano buteliuko."

O štai kitas dalykas. Vienas sufašistėjęs lietuvis didžiavosi, kad "dipukai pabėgo iš Stalino vergijos ir atvažiuoja Amerikon." Ir jis pats parsitraukė savo brolio vaiką ir davė apsigyventi savo stuboje. Bet to brolvaikio būta nepaprasto ponaičio: jis nuo savo dėdės pareikalavo dalies jo turto, "dėl pradžios gyvenimo." Ir pasidarė toks atkaklus su savo reikalavimu, jog dėdė buvo priverstas brolvaikį palikti gyventi savo stuboje, o pats išėjo gyventi pas savo sūnų.

Tas Pats

Worcester, Mass.

Koncertas pasėkmingas — Skaitlingos laidotuvės

Lapkričio 10 d. atsibuvo Lietuvių Svetainėje operetiškas perstatymas "Sudrumsta širdis". Vaidintojai buvo Sietyno Choras iš Newark, N. J. ir Aido Choras iš Brooklyn, N. Y. Jie puikiai atliko savo pareigas. Veikalėlis neilgas, dviejų aktų, kupinas meilės ir meilavimosi. Publikai gerai patiko, kurios buvo pilnutėlė svetainė, tapo surinktos visos kėdės iš visų pakampių, kad susodinti atsilankiusius. Bet ir tai prisiėjo kai kam pastovėti.

Patogus rudenio oras leido daug svečių atvažiuoti. Iš Lawrence didžiulis busas pribuvo, skaitlingai atsilankė iš Bostono, Montello, Norwoodo ir kitų miestų pamatyti "Sudrumstos Širdies."

Po lošimo buvo duodama vakarienė, taipgi publikos skaitlingai dalyvavo. Vakarieniaujant tie patys lošėjai garsiai, sutartinai padainavo lietuviškų dainelių, vadovaujant M. Stensler ir pianu akompanavo Balevičius.

—o—

Lapkričio 11 d. 2 val. po pietų atsibuvo skaitlingos laidotuvės tragiškai mirusios Johanna Mikelk (Norkiutės). Ji dar jauna moteris buvo, tik 34 m., pats gražumas gyventi. Paliko jauną vyrą ir sūnelį 4 metų. Išsibraukė pati iš gyvųjų tarpo revolverio šūviu į galvą lapkričio 8 d. savo farmos obelių sode. Ji taipgi paliko brolį Edwardą Norkų, motiną Norkienę-Žalimiutę (dabar Mrs. Green), dėdę Leoną Žalimą ir pusbrolius Žalimus, daug giminių ir draugų. Motina ir kiti giminės daug gailių ašarų išliejo dėl tos netikėtos jos mirties.

Prieš palaidojimą maldas atkalbėjo protestonų kunigas graboriaus koplyčioje ir ant kapinių. Vilties kapinyne gražioje tarp kadugių vietelėje palikom ilsėtis amžinai jauną Johanną.

D. J.

Jei reikia ką parduoti ar norite ką pirkti, pasiskelbkite Laisvėje. Rezultatais būsite patenkinti.

Jei dar neturite, tai tuojau įsigykite Rojaus Mizaros vėliausią apysaką

KELIAS Į LAIMĘ

Knyga gražiuose viršeliuose; turi 368 puslapius, vaizduoja lietuvių gyvenimą.

Pažinkite Mykolo Kilpos, veikalo herojaus, išgyvenimus Lietuvoje ir Amerikoje.

Tai apysaka, kurią pradėjus skaityti, nenorėsite padėti į šalį, kol užbaigsite!

Duokite šią knygą savo draugui bei kaimynui pasiskaityti, tai bus jam gražiausia dovana.

Knygos kaina $1.50. Užsakymus siųskite:

"LAISVĖ"

110-12 Atlantic Ave. Richmond Hill 19, N. Y.

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St., Phila., Pa.

Telefonas Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Kreivėnams pagerbti bankietas šiandien

Charles ir Konstancijai Kerwin (Kreivėnams) pagerbti bankietas įvyks jau šio šeštadienio vakarą, lapkričio 17-tą, 7:30 val., Lietuvių Amerikos Piliečių Klube, 280 Union Ave., Brooklyn, N. Y. Svečiai prašomi nesivėluoti. Bilietas $3.

Tūli klausia: ar bus bilietų prie durų? Pradžioje savaitės pas kai kuriuos pardavinėtojus dar radosi po vieną kitą. Be to, tarp daugio žmonių kam nors turinčiųjų bilietus pasitaiko negalėti ateiti. Tikietų pardavėjai nori jiems patarnauti, tais bilietais aprūpina ateinančius be bilietų. Bet, jeigu bilietų ir būtų pritrūkę, vis viena ateikite. Juk Piliečių Klube smagu ir taip pabuvoti, pasimatyti su bankieto svečiais, nors praeinant paspausti jubiliejatams dešinę.

Kreivėnai pagerbiami jų vedybinio gyvenimo 35 metų sukakties proga, pagerbiami už jų darbuotę visuomenei. V.

LDS konferencija

Delegatai, kuopų valdybos ir visi susidomėjusieji LDS reikalais prašomi įsitėmyti, jog trečiosios apskrities konferencija įvyks jau šį sekmadienį, lapkričio 18-tą, 15-17 Ann St., Harrison, N. J. Pradžia 10 val.

Iš New Yorko važiuoti Hudson Tubes Newark traukiniu iki Harrison stoties. Eiti keleta blokų.

Pasidavė operacijai

Helen Andrus (Andruškevičienė), Walterio Kubiliaus motina, pasidavė operacijai. Randasi Mount Sinai Hospital, Fifth Ave. ir 100th St., New Yorke. Ward T, 4-me aukšte. Šiuos žodžius rašant operacijos pasėkos dar nebuvo žinomos (turėjo būti operuota ketvirtadienį).

Bronxe pikietavo prieš aukštas mėsos kainas

Bronxe vartotojų organizacijos ketvirtadienio rytą buvo išsaukusios pikietą prie Brooks ir Westchester Avenues. Planuoja daugiau pikietų ir kitų veiksmų.

KRISLAI

Tąsa nuo 1 p.)

kalta yra Amerikos vadovybė. Amerikos karo vadai, jų supratimu, nenori paliaubų, nenori karo pabaigos. Iš kitos pusės, girdi, anoji pusė, tai yra, komunistai įrodė norą taikos ir karo pabaigos.

★

Brooklyno vienybiniai smetonininkai yra nepataisomi melagiai. Ir meluoja per akis, neužsimerkę, dienos šviesoje. Štai jie rašo apie Laisvės metinį koncertą. Tas koncertas buvęs "nesekmingas", o jį pikietavę pusantro šimto "žmonių." Gi koncertas buvo vienas iš pačių sekmingiausių. Svietas vos sutilpo erdvingon auditorijon. Gi jį pikietavo tik pusantro tuzino pasamdytų, girtų ir susmukusių pablūdėlių.

Kad Vienybės peckeliai meluoja nuo ausies, tai parodo ir tas, jog jie rašo, kad "Laisvės koncertas prasidėjo 2 val. po pietų." Gi buvo garsinta, kad koncertas prasidės 3:30 val. po pietų, o prasidėjo apie 4 val.

Liberty Auditorijos metinė iškilmė šio mėnesio 24-tą

Šios didžiosios lietuvių kultūrinės įstaigos šėrininkai ir svečiai susirinks lapkričio 24-tą apsvarstyti visus įstaigos reikalus. O po darbymetės sykiu pasilinksmins, pasivaišins.

Kadangi ši iškila įvyks šeštadienį, tad tikimasi turėti daug šėrininkų ir svečių ir iš kitų miestų. Šeštadieniais dauguma žmonių nedirba šapose, lengva atvykti. Ir atvykus nereikia skubėti namo. Jauniesiems yra proga ngiau pasilinksminti, vyresniesiems pasikalbėti visų bendrais reikalais.

Patys brooklyniečiai taipgi jau seniai pageidauja, kad didžiosios pramogos įvyktų šeštadieniais.

Darbininkai sustabdė ir vergovės kepures

Jau buvo minėta Laisvėje, jog unijistai krautuvių darbininkai pareikalavo, kad jų bosai sustabdytų pardavinėjimą taip vadinamų Confederate vėliavų. Tai tos pačios, kurias vartojo iš pietinių valstybių vergų savininkai kare prieš šiauriečius ir prezidentą Lincoln. Tas pačias tebevartoja ir Ku Klux Klano gaujos linčiuojant žmones.

Sustabdžius vėliavas, darbininkai pastebėjo, kad iš sandėlių į Lerner firmos kraštuves jau gabenamos pardavinėti kepurės su ta pačia emblema. Unijistai tuojau ėmėsi veiklos ir gavo firmos pažadą sustabdyti ir tų kepurių platinimą.

Darbininkai taipgi pastebėjo, jog tokios pat kepurės Sacks krautuvėje garsinamos kaipo "Johnny Reb" caps. Jie apie tai informavo darbininkų spaudą.

Fėro kėlimo tikisi pradžioje metų

Mieste jau garsiai kalbama, kad majoras Impellitteri ir dauguma miestinės Budžeto Tarybos narių sutikę kelti fėrą, kaip tai siūlo valdžios paskirtinė Transportacijos Taryba. Sako, kad 15 centų fėro pasiūlymas būsiąs vienu pirmiausiųjų atsidarius Valstybės Seimelio sesijai po Naujų Metų.

Transportacijos Taryba sako, kad be pakėlimo fėro ji turėsianti 20 milijonų dolerių nedatekliaus iki 1952 metų liepos 1-mos.

American Labor Party (darbiečių) per savo sekretorių Arthur Schutzer pareiškė protestą prieš kėlimą fėro. Sako, jog tiktai labai greita, tuojautinė veikla gali to nedaleisti. "Kiekvienas newyorkietis, nežiūrint jo politinių ryšių, turėtų išstoti prieš tą 15 centų fėru apiplėšimą žmonių," sako Schutzer savo pareiškime.

Primena rinkimus

Kėlimas fėro, kėlimas kainų tuojau po rinkimų primena visiems, kas laimėjo rinkimus. Pirm rinkimų — garsūs pažadai menkos svarbos dalykėliai, tylėjimas apie viską, kas svarbu žmonėms. O po laimėjimo rinkimų lupimas devynių kailių nuo darbo žmogaus. Tokia visuomet buvo dviejų valdančiųjų partijų ir valdančiosios klasės "nepriklausomųjų" kandidatų politika. Tokia ji ir pasiliks iki to laiko, kada darbo žmonės išmoks išsirinkti savo kandidatus. **T-as.**

Gydys narkotikų aukas

Gub. Dewey skelbia, kad Riverside Hospital ant North Brother salos 1952 metais pradės veikti kaipo bendra miesto ir valstybės ligoninė. Joje gydys tiktai narkotikais susirgdintus žmones.

Kumštininko našlė reikalauja atpildo

Mrs. Georgie Flores, 19 metų amžiaus našlė su kūdikiu, užvedė civilinio ieškinio bylą prieš International Boxing Club, prieš Madison Square Gardeno savininkus ir prieš gubernatoriaus Dewey paskirtinę New York Boxing Commission. Reikalauja pusės milijono dolerių už vyro mirtį.

Kaltinime sako, kad Flores buvo statomas kumščiuotis be būtiniausio pasilsio po dviejų "knockouts" vienu mėnesiu, ir kad grindų priedanga Gardene nebuvo tokia, kokią buvo įsakiusi Medikų Taryba 1949 metais. Priedanga nebuvo pakankama apsaugoti ant jos kritusį nuo persiskėlimo galvos.

Jauna našlė, netekusi gabaus kumštininko vyro, su sūneliu gyvena iš 60 dolerių pensijos per mėnesį.

Susižeidė bėgdamas nuo ėjimo kariauti

Bėgdamas nuo įsiveržiančių į jo butą detektyvų, bronxietis Vincent Sato, 21 metų, pavojingai susižeidė iššokęs per langą iš 4-to aukšto. O neščia jo žmona, skubėdama laiptais pas susižeidusį vyrą, nusilaužė kojos riešelį.

Sato buvo įtartas, kad jis nenori eiti kariauti, vengia drafto.

Demonstracijos prieš aukštas kainas

Brooklyno rendauninkų ir vartotojų organizacijos praneša, kad šį šeštadienį, lapkričio 17-tą, įvykdys miesto didžiųjų krautuvių centre demonstracijas protestui prieš aukštas kainas. Savo protestą reiks iškabomis, baliūnais, šūkiais. Ir paskleis lapelių.

Koncerte apdovanojo dienraštį Laisvę

Marijona Kreivėnienė įteikė $5.

Oskar Werner vaidina vokietį, sutikusį tarnauti amerikonams informatoriu apie hitlerinės armijos veiksmus, filmoje "Decision Before Dawn." Rodys Rivoli Teatre kada nors vėliau.

Pasiruošia paralyžiaus fondo rinkliavai

New Yorko pašto viršininkas Albert Goldman, kovai prieš vaikų paralyžių fundacijos newyorkiečio skyriaus viršininkas, praneša Laisvei, jog sekamo vajaus rinkliavai vykdyti bandys sumobilizuoti New Yorke 200,000 motinų. Prašys, kad jos išeitų pasidarbuoti fundacijai aukų rinkime dvi valandas sausio 30-tos vakarą, velionio prezidento Roosevelto gimimo dieną.

Viršininkas minėjo, jog newyorkiečiui skyriui teks surinkti kur kas daugiau aukų, kad išgalėtų suteikti tokią pat priežiūrą ligoniams, kokią suteikdavo praeityje. Dėl pakilusių visko kainų, turės po daugiau mokėti ligoninėms.

Už pagalbą ligoniams fundacija mokės: už visuotiną priežiūrą ligoninėje sunkiai sergančiam po $16 per dieną, už priežiūrą sveikstančiam namie $6.50, ateinantiems į kliniką patarnavimas už kiekvieną vizitą po $3.50.

SLA 38 kp. bankietas gerai pavyko

Lapkričio 10 d. įvyko SLA 38 kuopos bankietas Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo patalpoje, 280 Union Ave., Brooklyn, N. Y. Bankieto vedėju buvo J. Aymanas, visiems žinomas kriaučiuose ir vietinėse pašalpinėse nenuilstančiai darbštus žmogus.

Baigiant vakarienę, buvo išsaukti kalbėti vietinių organizacijų atstovai ir biznieriai. Pirmutinis kalbėjo Vinikas, kaipo SLA organizacijos aukštesnis autoritetas, nurodydamas, kad Brooklyno 38 kuopa puikiau gyvuoja už kitas kuopas.

Nuo kriaučių kalbėjo Vytautas Ubarevičius, skyriaus delegatas. Nuo Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo — V. Bunkus, Ch. Kundrotas, J. Jackus, Galinis, Galinienė, Klevickas, Baniulis.

Paskiau kalbėjo biznieriai: Juozas Ginkus, J. Jakaitis, S. Karvelis. Šie biznieriai sveikino minėtą kuopą, linkėdami jai ilgo gyvavimo. Ir nei vienas politiniais klausimais nešmeižė nei vienų, nei kitų. Teisybė, mūsų buvęs senas kriaučių kontraktorius S. Karvelis, per laikus pažangus žmogus, lietuvybės klausimu pabarė dipukus. Jo manymu, atvykę jaunuoliai turėjo su senaisiais Amerikos lietuviais ir senosiomis organizacijomis kooperuoti. Bet, vietoje to, jie ignoravo senius ir jų organizacijas, griebėsi naujų organizacijų ir naujos spaudos. Jie tame patys suklupo ir seniesiems, taipgi jų organizacijoms ir spaudai pakenkė. Tuomi brolis Karvelis užburkavo labai šventą teisybę, vertas pagarbos.

Buvau apsilenkęs su vienu kalbėtoju — buvo iššauktas kalbėti ir socialistas. Vargšas, vietoje kalbėti tais reikalais, kam bankietas rengtas, jis "nuvažiavo" į Rusiją, o iš ten į Lietuvą. Kada jisai iš tų sapnų sugrįš ir ką parveš, tenka palaukti ir palinkėti jam laimingai sugrįžti pas Dėdę Samą.

Bankietas gerai pavyko. Kuopa į savo bankietus gauna atstovybes iš vietinių draugijų ir šiaip publikos sutraukia pusėtinai daug, nes vakarienes duoda geras ir ikvaliai gėrimų. Tuomi publika būna užganėdinta ir kas metai atsilanko į Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo patalpas. **J. S.**

Rendauninkai kovos prieš prašalinimą iš buto dėl projekto

Šimtai rendauninkų atstovų iš Manhattanville Projekto srities buvo sumobilizuoti eiti į viešąjį miestinės Budžeto Tarybos posėdį protestuoti prieš evikcijas tūkstančiams biednuomenės.

Ta sritis, numatyta brangiomis rendomis projektui, dabar yra apgyventa tūkstančiais negrų, portorikiečių ir kitų tautų biednuomenės. Tas šeimas turės prievarta iš ten išvaryti, nes niekas nenori išeiti dėl to, kad nėra kur eiti. Net jeigu ir būtų kur eiti, ne vienam išsikėlimas sudarytų didelių sunkumų. Biednuomenė dažniausia taikosi apsigyventi ten, kur mažiau reikėtų išleisti važinėjimui, pirkimuisi maisto. Kur būtų arčiau motinos ar giminės, kad reikale galėtų vienas kitą prisišaukti, vienas kitam pagelbėti. Išblaškymas po miestą visą gyvenimą pakrikdo.

Tačiau gyventojai už vis daugiau pasipiktinę tuo, jog jie būtų išblaškomi iš namų tam, kad užleisti vietą brangiomis randomis projektui, į kurį veik niekas iš ten dabar gyvenančių neišgalės sugrįžti. Jie sako: "Tie, kuriems būsimasis projektas taikomas, turi ištekliaus ir laiko važinėti nors ir užmiestin. Jie turi ištekliaus įsigyti privatiškus namus."

Faktinai projektas ir bus privatiškais namais. Jame apartmentai bus įsisavinami "kooperatyviai," įmokant po tūkstantį dolerių už kambarį, o paskui mokant kas mėnuo po $23 už kambarį.

Rendauninkų Tarybos viršininkas William Stanley pareiškė, jog toks "laužynių naikinimas yra laimikiu real estate interesams."

Projektas yra planuojamas prie Broadway ir 125th St.

Rendauninkų pasipiktinimo dėlei lapkričio 1-mą įvykusiame posėdyje valdininkai neišdrįso galutinai nutarti projektą leisti. Masiniam rendauninkų išstojimui tuomet padėjo ir tas faktas, kad posėdis įvyko tiktai keturiomis dienomis pirm rinkimų.

Reikalauja daugiau paramos bedarbiams

Atstovai daugelio unijų tariasi kelti New Yorko Valstybės Seimelyje reikalavimą atšaukti Hughes-Brees įstatą, kuris sumažina bedarbių darbininkų teises ir pajamas. Reikalaus praplėsti teikimą nedarbo apdraudos ir padidinti davinį.

United Labor Action Komitetas tai ypatingai atžymėjo savo prašyme unijoms, kad jos dalyvautų toje kampanijoje.

Teisėms ginti grupė rengia fėrus

Civilinių Teisių Kongresas skelbia rengiąs kalėdinius fėrus lapkričio 25-tą, United Electrical Workers salėje, 160 Montague St., centralinėje Brooklyno dalyje..

Žada turėti didelį pasirinkimą visokių tinkamų duoti dovanoms daiktų-daiktelių, o taip pat ir kasdieninių-praktiškų reikmenų. Ir veiks užkandinė per visą dieną.

Atbėgusieji su samdytojų pinigais New Yorkan mergšė auklė Roberta McCauley liūdijo, kad kaltinamas jos išprievartavime Wayne Eckhardt jos nei nelietė. Tačiau jis tebelaikomas įkalintu, bus teisiamas.

Liūdijo iš prievartos

James J. Moran, grąsinamas nuteisti už paneigimą teismo, pagaliau liūdijo apie Abe Reles mirtį.

Reles, turėjęs liūdyti apie nužudymą unijos vado Pete Panto, buvo atrastas negyvas po viešbučio langu. Jis turėjo būti tame viešbutyje šešių detektyvų saugomas.

Lapkričio 14-ta New Yorke buvo šilčiausioji iš visų žinomų lapkričio keturioliktųjų, 66.6 laipsniai.

RANDAVOJIMAI

Pasirandavoja Light housekeeping rūmas, šaldytuvas, bendra maudynė, tinkantis porai ar biznio moteriškei. Tel. South 8-2634. (222-226)

Pasiranduoja didelis kambarys vienam arba dviem daikte. Gali naudotis virtuve, jeigu norės. Kreipkitės telefonu: TA 7-8487. (224-228)

Automobilių Technikos MOKYKLA

Išmokome Mechaniku ir Chauffeur'iu

Baigus mokyklą išduodame diplomą, padedame gauti vairutojo laisnius. Pamokos dienom ir vakarais. Mokykla atdara kasdien. Aiškinimai lietuvių ir anglų kalbose.

Direktorius
L. TICHNIAVICIUS
Metropolitan Auto School
155 Second Ave., New York City
Tel. GRamercy 7-8951

EGZAMINUOJAM AKIS
RASOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 BROADWAY
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

REPUBLIC BAR & GRILL
Savininkas
IGNAS SUTKUS
Patogi vieta pasišnekučiuoti, užkąsti ir pagaliau burnelę išmesti, sulig savo skonio pasirinkto
LIKERIO, VYNO AR ALAUS
Pas Ignį Sutkų visada rasi sau pažįstamų
492 Grand Street Brooklyn, N. Y.
Kampas Union Ave. ir Hooper Street
TELEVISION Telefonas EVergreen 4-8969

PETRAS KAPISKAS
IR
VINCAS SODAITIS
Pertvarkė ir pagerino savo
BAR & GRILL
32 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.
Telephone EVergreen 4-8174

GARSINKITĖS LAISVĖJ!

REIKALAVIMAI

HELP WANTED—FEMALE

Namų darbininkė, virėja, 2 vaikai, atskiras kambarys, nauja Ranch, stuba Long Islande.
Šaukite: BU 4-3510. (225-227)

Reikalinga mergina abelnam namų darbui, daktaro namai, 2 dukterys — 12 ir 15 metų amžiaus, guolis vietoje ar kitur.
Tel. CL. 7-3459. (225-229)

Reikalinga namų darbininkė mažai šeimai, 2 vaikai, 8 ir 3 m. amžiaus; puikus privatinis kambarys ir maudynė, arti busų ir subway, alga sulyg sutarties. — Šaukite: BA. 9-5351. (225-229)

HELP WANTED—MALE

Reikalingas nevedes, pavienis, vidutinio amžiaus ar senyvas žmogus, prižiūrėjimui namų ir kiemo medžių, nedideli namai, Conn. valstijoje. Tel. CHickery 4-1981 arba rašykite: W. Lewison, S. Bary, Conn.

Reikalingas superintendentas laiptais užlipamame apartmentiniam namui, anglim šildomas, turi būt geras mechanikas, nėra superintendentui kambarių. Šaukite vakarais: GL. 5-2165. (222-226)

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktėliai, ligonių kambariui reikmenys —už griežtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EV. 7-6233

Matthew A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MAarket 2-5172

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
VALANDOS:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta